

**KNJIŽNICA
ANTONA SOVRETA
HRASTNIK**

**2024
POROČILO**

KAZALO VSEBINE

1	PREDSTAVITEV KNJIŽNICE IN CILJEV DELOVANJA.....	4
1.1	PREDSTAVITEV KNJIŽNICE ANTONA SOVRETA HRASTNIK.....	4
1.2	ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE	4
1.3	TEMELJNE FUNKCIJE IN DEJAVNOST	4
1.4	ORGANIZACIJA IN ORGANI KNJIŽNICE	5
2	DEJAVNOSTI KNJIŽNICE	8
2.1	NABAVA IN PRIDOBIVANJE GRADIVA	8
2.1	ODPIS IN ZALOGA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA	9
2.2	DELO Z UPORABNIKI	12
2.3	PRIREDITVENA DEJAVNOST	14
2.4	PROJEKTI V SODELOVANJU Z DRUGIMI KNJIŽNICAMI ALI INSTITUCIJAMI.....	15
2.5	SAMOSTOJNI PROJEKTI KNJIŽNICE.....	16
3	POVZETEK V ŠTEVILKAH	31
4	RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2024.....	32

1 PREDSTAVITEV KNJIŽNICE IN CILJEV DELOVANJA

1.1 PREDSTAVITEV KNJIŽNICE ANTONA SOVRETA HRASTNIK

Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik je javni zavod, ki ga je ustanovila Občina Hrastnik. Je splošna knjižnica, ki izvaja knjižnično dejavnost za prebivalce v svojem okolju.

Kot splošna knjižnica je javna kulturna in izobraževalna ustanova. S knjižničnim gradivom, ki ga zbira, hrani, obdeluje in daje v uporabo, širi znanje, izobrazbo in kulturo ter nudi informacije o njem vsem kategorijam prebivalstva ne glede na starost, spol, izobrazbo, politično ali versko prepričanje, narodnost, jezik ali socialni status.

Zagotavlja dostop do kvalitetnega in raznolikega knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij ter dostop do domoznanskega gradiva. Spodbuja bralno kulturo in vseživljenjsko izobraževanje. Organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami. Za prijetno izpolnjevanje prostega časa svojih uporabnikov in širšega okolja organizira kulturne prireditve, ki so povezane z našo dejavnostjo.

1.2 ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE

Zakoni:

Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP),

Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 - ZUJIK, 92/15),

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 96/02, 123/06 - ZFO-1, 7/07 - odl. US, 53/07, 65/07 - odl. US, 56/08, 4/10, 20/11, 100/11 - odl. US, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 - ZNOrg, 3/22 - ZDeb, 105/22 - ZZNŠPP).

Podzakonski predpisi:

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe (Uradni list RS, št. 28/23),

Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS 29-1129/2003, 162/22),

Pravilnik o razvidu knjižnic (Uradni list RS 74/17).

Drugi dokumenti:

Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik (Uradni vestnik Zasavja, št. 12/2003, 8/2008, 6/2010 in 4/2023),

Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028),

Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva (NUK, 2004),

Resolucija sveta o delovnem načrtu EU za kulturo za obdobje 2023–2026,

Strategija razvoja splošnih knjižnic Slovenije 2013-2020,

Strategija razvoja splošnih knjižnic Slovenije 2022-2027.

1.3 TEMELJNE FUNKCIJE IN DEJAVNOST

Knjižnica izvaja knjižnično dejavnost, ki zajema:

- ▶ zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- ▶ zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- ▶ izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- ▶ posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- ▶ sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- ▶ pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,

- ▶ informacijsko opismenjevanje,
- ▶ varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- ▶ drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

Knjižnica v okviru javne službe izvaja še naslednje naloge:

- ▶ sodeluje v vseživljenjskem izobraževanju,
- ▶ zbira, obdeluje, varuje in posreduje domoznansko gradivo,
- ▶ zagotavlja dostopnost in uporabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- ▶ organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- ▶ organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- ▶ organizira kulturne prireditve, ki so povezane z njihovo dejavnostjo.

V okviru naštetega mora knjižnica imeti:

- ▶ ustrezen obseg in izbor strokovno urejenega knjižničnega gradiva,
- ▶ ustrezno število usposobljenih strokovnih delavcev,
- ▶ ustrezen prostor in opremo,
- ▶ ustrezno organizacijo knjižnične dejavnosti.

1.4 ORGANIZACIJA IN ORGANI KNJIŽNICE

Organizacija knjižnice

Notranjo organizacijo knjižnice opredeljuje Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Knjižnici Antona Sovreta Hrastnik.

V knjižnici je delo organizirano v strokovnih in splošnih službah, ki se med seboj povezujejo glede na potrebe v delovnem procesu.

Strokovne službe pokrivajo področje knjižničarske dejavnosti, ki jo izvaja Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik kot splošna knjižnica v skladu z Zakonom o knjižničarstvu in podzakonskimi akti. Strokovne službe so organizirane znotraj oddelkov.

Knjižnica ima naslednje oddelke:

- ▶ oddelek za odrasle uporabnike s čitalnico,
- ▶ oddelek za otroke in mladino.

V okviru oddelkov delujejo strokovne službe za:

- nabavo gradiva in odpis gradiva,
- informacijsko dejavnost,
- izposojo gradiva,
- domoznanstvo,
- organizacijo bibliopedagoškega dela, prireditev in razstav,
- uporabnike s posebnimi potrebami.

Vodstvo knjižnice

Od 20. junija 2008 je direktorica mag. Mateja Smodiš. Mandat direktorice traja 5 let. Z 20. junijem 2023 je bila direktorica mag. Mateja Smodiš ponovno imenovana za obdobje 5 let. Direktorica hkrati opravlja funkcijo poslovnega in programskega direktorja. Direktorica predstavlja in zastopa knjižnico neomejeno, organizira in usklajuje poslovanje knjižnice, določa poslovno politiko in ukrepe za njeno izvajanje, sprejema druge odločitve, pomembne za uresničevanje smotrov in ciljev knjižnice in strokovno vodi knjižnico.

Svet knjižnice

Poleg direktorice knjižnice je organ knjižnice tudi svet knjižnice. Svet knjižnice je organ upravljanja, ki nadzira zakonitost dela in poslovanja ter spremlja, analizira in ocenjuje delovanje knjižnice.

Svet zavoda je bil konstituiran dne 5. 4. 2023, njegovi člani pa so bili imenovani za dobo 5 let.

Sestavljajo ga:

Simon Zajec, predsednik, predstavnik uporabnikov,
Maruša Stoklasa Drečnik, predstavnica uporabnikov,
Maruša Kolar, predstavnica ustanovitelja,
Herta Erman, predstavnica ustanovitelja,
Tanja Butara, namestnica predsednika, predstavnica knjižnice,
Irena Mustač, predstavnica knjižnice.

Sestav zaposlenih 31.12.2024:

Direktorica: Mateja Smodiš

Bibliotekarka: Ana Černuta Deželak

Višja knjižničarka: Tanja Butara

Knjižničarki: Irena Mustač, Mateja Podlogar (do 20. 12. 2024), Slavko Marcen (od 23. 12. 2024 -)

Ekonom: Nadja Pavlič (do 18. 12. 2024)

Javna dela: /

Finančno-računovodsko službo za knjižnico opravlja Javni zavod za kulturo, šport, mladino in turizem Hrastnik KRC Hrastnik.

V skupnem so bile v letu 2024 redno zaposlene v knjižnici 4 strokovne delavke, 1 delavka s področja tehnične službe in direktorica.

Doseganje zaposlenosti

V knjižnici je zaposlenih 6 delavcev (direktor, ekonom, bibliotekar, višji knjižničar in dva knjižničarja). Po Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe (Uradni list RS, št. 28/23) Knjižnica Hrastnik dosega minimalno število zaposlenih. Ne dosega pa zahtevane vrednosti deleža bibliotekarjev od vseh strokovnih knjižničarskih delavcev.

Finančno računovodsko službo opravlja Javni zavod za kulturo, šport, mladino in turizem Hrastnik. Po standardih bi morala Knjižnica Hrastnik imeti 10 zaposlenih. V število delavcev so vključeni strokovni knjižničarski delavci in drugi strokovni delavci (npr. strokovnjak za informacijsko-komunikacijsko tehnologijo), en upravni delavec, en delavec za računovodska in administrativna dela.

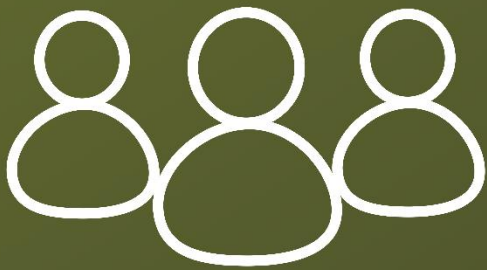
Izobraževanje strokovnih delavcev knjižnice

V preteklem letu so se zaposleni izobraževali s področja bibliotekarske stroke, informacijskih znanj, računalništva, računovodstva, zakonodaje, bibliopedagoškega izobraževanja idr.

2024

ŠTEVILKE

84.935

ŠTEVILO OBISKOV

57.653

ŠTEVILO IZPOSOJE

1.415

AKTIVNI ČLANI

1.477

PRIRAST GRADIVA

hrastničaniBeremo

241

ŠTEVILO PRIREDITEV

2 DEJAVNOSTI KNJIŽNICE

2.1 NABAVA IN PRIDOBIVANJE GRADIVA

Za nakup knjižničnega gradiva smo porabili 30.823 EUR, od tega je občina ustanoviteljica zagotovila 16.000 EUR (52 %), Ministrstvo za kulturo na podlagi javnega projektne razpisa za nakup knjižničnega gradiva 13.179 EUR (43 %). Del sredstev, 1.644 EUR (5 %), pa je zagotovila knjižnica.

Tabela št. 1: Viri financiranja nakupa knjižničnega gradiva

	2022	2023	2024
Ministrstvo za kulturo	12.352,00 €	12.580 €	13.179 €
Občina Hrastnik	15.000,00 €	15.000 €	16.000 €
Knjižnica	5.167,00 €	3.458 €	1.644 €
Skupaj:	32.519,00 €	31.038 €	30.823 €

Tabela št. 2: Prirast vsega gradiva (inventarne enote)

	2022	2023	2024
Monografske publikacije	1.714	1.601	1.432
Serijske publikacije	85	82	76
Neknjižno gradivo	12	28	45
Skupaj:	1.811	1.711	1.553

Celotni prirast knjižničnega gradiva v letu 2024 je znašal 1.553 enot oz. 1.477 naslovov.

Tabela št. 3: Nakup gradiva (inventarne enote)

	2022	2023	2024
Monografske publikacije	1.290	1.157	1.090
Serijske publikacije	45	42	43
Neknjižno gradivo	9	22	29
Skupaj:	1.344	1.221	1.162
E-knjige	323 naslovov	292 naslovov	2.437 naslovov
Zvočne knjige	100 naslovov	100 naslovov	106 naslovov

V letu 2024 je Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik nabavila 1.162 enot gradiva, kar je več od načrtovanega v letnem načrtu nakupa knjižničnega gradiva 2024. Kupili smo 1.133 enot knjižnega gradiva in 29 enot neknjižnega gradiva. Število tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska je bilo 43.

Povprečna cena na izvod je znašala 26,52 eur.

Nabavljeno je bilo 1.135 novih naslovov, pri čemer je bilo razmerje med strokovnim in leposlovnim gradivom 48,7 % proti 51,3 %. Delež gradiva za otroke in mladino znaša 34,1 % naslovov letnega prirasta. Skupno število naslovov knjig v javnem interesu, katerih izdajo sta finančno podprli JAK in ARRS je bilo 139. S sredstvi Ministrstva za kulturo smo nabavili 143 kakovostnih leposlovnih knjig za odrasle, 75 enot kakovostnega leposlovja za otroke in mladino, 68 strokovnih knjig za odrasle in 14 enot kakovostnega poučnega gradiva za otroke in mladino.

Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik je z nakupom v letu 2024 omogočila vsem prebivalcem na svojem območju enako dostopnost do knjižničnega gradiva v svoji osrednji knjižnici, saj stalnih izposojevališč nima. Dostop do osrednje knjižnice smo zagotavljali v obsegu 45 ur. V kolikor so uporabniki izrazili željo po gradivu, ki ga knjižnica nima, smo jim zagotovili dostopnost do le tega s storitvijo medknjižnična izposoja, razen če je odgovorni za nabavo presodil, da so izpolnjeni pogoji za vključitev gradiva v zbirko.

Z nakupom v letu 2024 je Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik sledila različnim ciljnim skupinam in interesom uporabnikov in jim ponudila širok in pester izbor gradiva za zadovoljevanje njihovih potreb po informacijah, izobraževanju, raziskovanju, kulturi in razvedrilu, socialnih odnosih. Ocenjujemo, da smo tako posameznikom kot skupinam in organizacijam v lokalnem okolju zagotovili kakovosten in vsebinsko bogat izbor gradiva.

Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik je v letu 2024 uporabnikom ponudila raznovrstno, vsebinsko raznoliko in aktualno gradivo, ki je bilo enakomerno dostopno in razporejeno. Vse informacije o kupljenem gradivu in knjižnični zbirki so bile dostopne v katalogu vzajemnega bibliografskega sistema. Do gradiva so imeli prost dostop, brezplačno so lahko dostopali do elektronskih zbirk podatkov in spleta.

Kakovostne naslove smo članom in drugim uporabnikom ponudili preko priložnostnih razstav, projektov in prireditev. Namenjene so bili tako odraslim, kot tudi otrokom in mladini. V letu 2023 smo v sodelovanju z založbo KUD Sodobnost International bralcem ponudili nov projekt družinskega branja Bralni vlak. V ta namen smo dokupili kakovostne naslove za t. i. super vagone. Z bogatim naborom projektov je knjižnica tako še naprej utrjevala bralno kulturo in spodbujala permanentno izobraževanje.

Elektronske knjige so že nekaj let stalnica v slovenskem knjižničnem prostoru, zato smo tudi v lanskem letu spodbujali izposajo e-knjig v slovenščini. Bralcem smo ponudili v branje 2.437 naslovov preko Cobiss Ele in 106 naslovov zvočnih knjig preko ponudnika Audbook. E-knjige smo ponudili tudi kot alternativo tiskanim knjigam v projektu bralne značke za odrasle »Hrastničani beremo«.

V letu 2024 smo zbirko igrav v otroškem kotičku dopolnili s kakovostnimi družabnimi igrami, kartami in kvizi. Dokupili smo še gradivo, s katerim smo povečali zbirko za uporabnike s posebnimi potrebami (Lahko branje). Dokupili smo tudi gradivo za Domoznansko zbirko. Z novim projektom za leto 2024, bralno značko za otroke »Hrastko bere«, smo dokupili kakovostno otroško gradivo »Zlate hruške« za najmlajše, stare od 4. do 6. leta.

2.2 ODPIS IN ZALOGA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

V letu 2024 smo izpeljali strokovni projekt, pri katerem so sodelovali vsi strokovni delavci knjižnice – inventuro knjižničnega gradiva. Inventuro smo v knjižnici opravljali četrtič. Inventura je v knjižnici potrebna, saj je le tako mogoče uskladiti katalog z dejanskim stanjem knjižnične zaloge. Poleg tega se s postopkom inventure odkrije tudi kakšno založeno gradivo, napačno opremljeno gradivo, najdejo se lahko napake pri vnašanju v katalog, napake pri izločanju gradiva in podobno. Priporočljivo je, da se v knjižnici vsakih 5 let opravi inventuro knjižničnega gradiva. Popis knjižničnega gradiva se je izvajal s posebnimi čitalci, ki smo si ju izposodili na

KNJIŽNIČNA ZBIRKA

2024

47.431

KNJIŽNO GRADIVO

7

PODATKOVNE BAZE

349

REVIJE IN ČASOPISI

2.257

NEKNJIŽNO GRADIVO

106

ZVOČNE KNJIGE

2.437

E-KNJIGE

3 DELO Z UPORABNIKI

3.1 NOVO VPISANI IN AKTIVNI ČLANI

	2021	2022	2023	2024
Novo vpisani člani	105	201	209	214
Aktivni člani	1.254	1.300	1.449	1.415

Pod aktivne člane štejemo tiste, ki si v tekočem letu vsaj enkrat izposodijo, vrnejo ali podaljšajo gradivo. V knjižnici Hrastnik je bilo v letu 2024 1.415 aktivnih članov, kar znaša 16% glede na število prebivalcev. Zelo smo zadovoljni z vpisom novih članov, ki tudi v letu 2024 presega številko 200. Preko spleta se je včlanilo 6 oseb.

Tabela št. 5: Struktura članov

Predšolski otroci	135	1.5%
Osnovnošolci	434	4.9%
Srednješolci	182	2.1%
Študentje	75	0.8%
Zaposleni	350	4.0%
Nezaposleni	55	0.6%
Upokojenci	184	2.1%
	1,415	16.0%

Delež članov knjižnice v letu 2024 glede na število prebivalcev (8.846): 1,5 % predšolskih otrok (135), 4,9 % osnovnošolcev (434), 2,1 % srednješolcev (182), 0,8 % študentov (75), 4 % zaposlenih (350), nezaposlenih 0,6 % (55), 2,1% upokojencev (184).

Zakon o varstvu osebnih podatkov in 15. člen Zakona o knjižničarstvu nas namreč obvezujeta brisanja vseh neaktivnih članov knjižnice iz evidence; torej vseh tistih, ki nas niso obiskali najmanj eno leto in so uredili vse obveznosti do knjižnice.

Izbrisani član se bo moral ob obisku ponovno vpisati v knjižnico.

Zakon o knjižničarstvu (Ur. l. RS 87/2001, 96/2002) 15. člen (zbiranje podatkov):

- Knjižnice imajo za potrebe svojega dela in za zavarovanje gradiva pravico, da v skladu s predpisi o varstvu osebnih podatkov zbirajo in obdelujejo naslednje osebne podatke svojih uporabnikov: ime in priimek, datum in kraj rojstva, naslov stalnega in začasnega bivališča, izobrazba, zaposlitev ali šola.
- Osebni podatki iz prejšnjega odstavka se zbršejo eno leto po izpolnitvi namena, zaradi katerega so bili zbrani.

3.2 OBISK

Tabela št. 6: Število obiskov knjižnice (izposoja na dom, v knjižnici, uporaba e-knjižnice, obiski prireditelj, ...)

	2022	2023	2024
Obisk knjižnice	82.074	84.265	84.935

Zelo smo zadovoljni z obiskom knjižnice, ki je ostal skoraj na povsem isti ravni kot v letu poprej.

3.3 IZPOSOJA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Tabela št. 7: Izposoja knjižničnega gradiva na dom in v knjižnici

	2022	2023	2024
Izposoja knj. gradiva	57.836	57.783	57.653
Izposoja e-knjig	277	306	101
Izposoja zvočnih knjig	33	69	53

Izposoja knjižničnega gradiva je ostala na isti ravni kot v letu 2023.

Konec maja je prenehala delovati storitev Biblos, ki je članom slovenskih knjižnic omogočala izposajo slovenskih knjig. Platformo je vzdrževala Založba Beletrina, ki pa letos ni uspela doseči dogovora s slovenskimi knjižnicami o financiranju delovanja platforme.

Junija je zaživel nov sistem za izposajo knjižničnih elektronskih knjig Cobiss Ela, nacionalna platforma za izposajo elektronskih knjig, nastala na pobudo Združenja splošnih knjižnic in v sodelovanju z Inštitutom informacijskih znanosti Maribor (IZUM), ki je platformo razvil. V Platformo COBISS Ela so vključene vse slovenske splošne knjižnice, Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana, Univerzitetna knjižnica Maribor, tri zamejske knjižnice ter številni slovenski založniki. Izposoja je mogoča preko knjižničnega sistema COBISS in je za člane knjižnic brezplačna.

Izposoja e-knjig se je v primerjavi z lanskim letom, ko je bil bralcem na voljo Biblos, zmanjšala za 67%. Članom knjižnice smo ponudili še izposajo 106 zvočnih knjig preko mobilne aplikacije Audibook. Izposoja zvočnih knjig se je zmanjšala za 23%.

3.4 MEDKNJIŽNIČNA IZPOSOJA

Na nivoju območnosti (območje 12 knjižnic na Celjskem in v Zasavju) se prek financiranja Ministrstva za kulturo uspešno izvaja brezplačna medknjižnična izposoja (MKI) strokovnega in študijskega knjižničnega gradiva za člane knjižnic.

Tabela št. 8: Medknjižnična izposoja

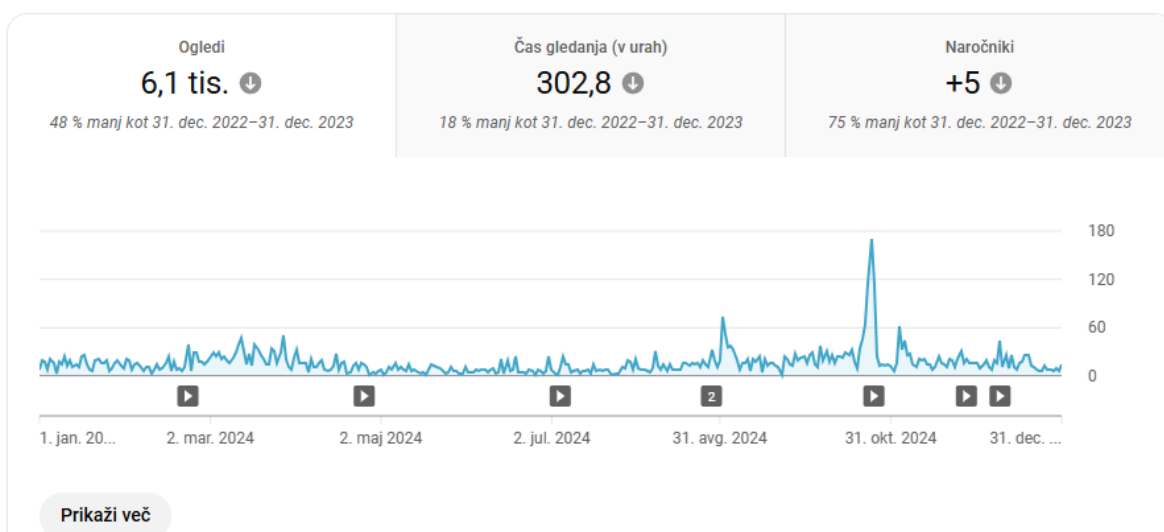
	2024
Št. fizičnih enot	154
Št. kopij dokumentov	0
Skupaj	154

Za naše člane smo v druge slovenske knjižnice poslali 106 naročil za monografske publikacije. Iz naše knjižnice v druge knjižnice pa je bilo izposojenih 48 enot.

3.5 PRIREDITVE IN DRUGI ORGANIZIRANI DOGODKI, PROJEKTI

Vaši videoposnetki so leta 2024 prejeli 6.054 ogledov

V letu 2023 smo našim uporabnikom pripravili 233 prireditev. Na Youtube kanalu smo objavili 8 spletnih dogodkov, ogledov je bilo čez 6.000.

Tabela št. 9: Število prireditev

	Št. prireditev	Št. spletnih dogodkov	
Odrasli	121	0	
Mladina	112	8	
Skupaj	233	8	241

3.6 PRIREDITVE ZA OTROKE IN MLADINO

► Uganke

Uganka meseca, Reši me!

V knjižnici enkrat tedensko pripravljamo različne tematske uganke namenjene spodbujanju in razvijanju bralne kulture mladih bralcev. Knjižničarke pripravijo različne križanke, uganke, rebuse, piktograme, dopolnjevanke in sestavljanke. Uganka meseca je namenjena dopolnjevanju, raziskovanju in iskanju informacij po knjižničnem gradivu. Otroci iščejo odgovore s pomočjo preverjenih in dostopnih informacij iz različnih priročnikov in leposlovja.

► **Pravljične urice**

Pravljične urice so namenjene malim otrokom, da ob poslušanju bogatijo jezik, besedni zaklad, literarni okus in koncentracijo ter uživajo ob vživljanju v različne pravljичne junake. Spoznavaajo mimiko, intonacijo in melodijo zgodbe, ki se lahko končna srečno, pa tudi s solzami. Kajti ob pravljичnih junakih otroci spoznavaajo dobro in zlo, lepo in grdo, in ki jih pripravijo na različne situacije, s katerimi se bodo srečevali v življenju.

► **Pravljične urice v angleškem jeziku**

Angleške pravljичne urice so namenjene otrokom od 4. do 8. leta starosti z bujno domišljijo in željo po znanju angleškega jezika. Otroci so zelo dojemljivi za slušno podobo jezika, zato je na pravljичnih urah veliko poslušanja. Otroci poslušajo pravljice, pesmice, izštevance, kasneje pa tudi ustvarjajo. Angleščina za otroke je zabaven del igre ali pravljice in tako pritegnemo otrokovo pozornost in zanimanje.

► **Ustvarjalne delavnice**

Ustvarjalne delavnice so namenjene otrokom, mladini, pa tudi odraslim. Prav starši so tisti, ki naredijo prvi stik s knjižnico in knjigo, največkrat prav s povabilom na ustvarjalno delavnico. Otroci ob pomoči mentorja rišejo, lepijo, strižejo in uživajo ob izdelavi različnih izdelkov. Ustvarjalne delavnice pripravijo knjižničarke, ki zastavijo tudi idejno zasnovo. Občasno pa k sodelovanju povabimo tudi društva in hrastniške ustvarjalke.

► **Bibliopedagoške ure**

Bibliopedagoške ure potekajo v sodelovanju z OŠ Hrastnik ter so namenjene povezovanju šole in knjižnice. Mlade usmerjajo v bolj poglobljeno spoznavanje knjižnično-informacijskega sistema in jih uvajajo v nujno stalno izobraževanje, preverjanje in dopolnjevanje ter nadgradnjo znanja.

► **Rastem s knjigo**

V 7. razredih osnovnih šol poteka skupni slovenski projekt pod imenom Rastem s knjigo. Knjižnice predstavijo knjižnico, pisatelja ali pesnika knjige, ki jo prejme vsak sodelujoči sedmošolec.

► **Razstave**

V knjižnici se je skozi leto zvrstilo veliko razstav, ki so dopolnile pester nabor prireditev in drugih dogodkov. Sodelujemo z lokalnimi društvi, šolo in vrtci: Fotoklub Hrastnik, Fotoklub Dol pri Hrastniku, Društvo zasavskih klekljaric Srčevke, Osnovna šola Hrastnik in Vrtec Hrastnik. Razstavni prostor ponudimo tudi posameznikom, ki premorejo veliko različnih talentov. V preteklem letu so steno hodnika in vitrino krasili likovni in drugi izdelki ustvarjalcev: Jasna Dvornik, Joža Zornik, Anja Prašnikar, Silvo Lipičnik, Boštjan Božič, Milan Tarlač in Andreja Karba.

3.7 PROJEKTI V SODELOVANJU Z DRUGIMI KNJIŽNICAMI ALI INSTITUCIJAMI

► **Rastem s knjigo**

V knjižnici izvajamo nacionalni projekt Rastem s knjigo oziroma vsakemu sedmošolcu knjigo v roke, ki ga knjižnice izvajamo skupaj z Javno agencijo za knjige v sodelovanju z delovno skupino, ki vključuje predstavnike Ministrstva za kulturo, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Pionirske - centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri MKL, Zavoda RS za šolstvo, Združenja splošnih knjižnic, Sekcije šolskih knjižnic pri ZBDS, Društva šolskih knjižničarjev Slovenije, Društva slovenskih pisateljev ter JAK kot nosilke projekta. Cilji tega projekta so:

- spodbujanje dostopnosti kakovostnega in izvirnega slovenskega mladinskega leposlovja;
- promocija vrhunskih domačih ustvarjalcev mladinskega leposlovja;
- spodbujanje motivacije za branje pri šolarjih in njihovega obiskovanja splošnih knjižnic.

► **Portal Dobre knjige**

Dobreknjige.si je spletni portal s priporočilno kakovostno literaturo. Njegovo zanesljivost, nepristranskost in ažurnost vzajemno zagotavljamo vse slovenske splošne knjižnice, v sodelovanju z našimi bralkami in bralci, uporabniki portala o dobrih knjigah.

Portal DOBREKNJIGE.SI nastaja sproti; predstaviti skuša dobro literaturo, kjer je težišče izbora pri sodobnem, najnovejšem romanu. Namenjen je vsem, ki v poplavi literature iščete nekaj »res dobrega« zase. Projekt sofinancira Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

► **Projekt družinskega branja Bralni vlak**

Knjižnica je v sodelovanju z založbo KUD Sodobnost International uporabnikom ponudila projekt družinskega branja Bralni vlak. Gre za zabavno tekmovanje, ki k sodelovanju vabi bralni tandem, otroka in odraslo osebo, ki z branjem knjig nabirata vagone in s tem tekmujeta z drugimi lokomotivami, torej z drugimi tekmovalnimi pari. Nanj so tako lahko prisledli otroci s starši, babicami, dedki, tetami, strici ... in se na vlaku z drugimi potniki povezali virtualno. Lahko so si izbrali in izposodili katerokoli knjigo iz naše knjižnice. Na spletnem priporočilnem seznamu so si lahko izbrali super vagone, kar je omogočilo hitrejšo zbiranje vagonov. Prijavnico so morali izpolniti na spletnem naslovu <https://www.sodobnost.com/literarni-kolodvor/> in virtualno ustvarili svojo lokomotivo. Ko sta oba tekmovalca prebrala vsak svojo knjigo, sta na spletu k lokomotivi priključila nov vagon, v knjižnici pa pridobila žig. Tisti, ki so pridno nabirali bralne vagone pa so prejeli še simbolične nagrade.

3.8 SAMOSTOJNI PROJEKTI KNJIŽNICE

► **Obisk knjižničarke v vrtcu Hrastnik**

Vodja projekta: Mateja Podlogar

Knjižničarka Mateja Podlogar je od oktobra do aprila, v obdobju 23-ih let, obiskovala vse enote Vrtca Hrastnik. Otrokom je pripovedovala pravljice in se pogovarjala o dogodkih v zgodbicah. Obenem je v vrtec prinašala tudi nekaj knjig, ki so jih vzgojiteljice prebrale otrokom. V tem času je izvedla 42 obiskov enot vrtca, kjer je prav vsak otrok užival v prisrčnem pripovedovanju naše knjižničarke. Sodelovanje je preraslo v prijateljstvo, vzgojiteljice pa so skozi vse leto z otroki z veseljem obiskovale našo knjižnico. Otroci so si ogledali otroški oddelek, se poigrali s knjigami in igračkami ter poklepetali s knjižničarko. Poslušali so pravljicne zgodbe in se pogosto poistovetili s pravljicnimi junaki. Vzgojiteljice so si izposodile knjige in se dogovorile za naslednje obiske. Skupaj smo v knjižnici sprejeli več kot 340 otrok, vključno z 12 obiski enot vrtca skozi vse leto.

► **Bralni krožek za odrasle**

Vodja projekta: Tanja Butara

Bralni krožek Knjižnice Antona Sovreta deluje od 8. aprila 2010. Namenjen je odraslim uporabnikom knjižnice. Krožek že vrsto let obiskuje 12 upokojenk. Srečanja potekajo okvirno enkrat mesečno, ob torkih ob 19. uri, in so dolga približno eno uro in pol. Tema posameznega srečanja je obravnava literarnih del izbranega slovenskega avtorja. Članice opišejo delo, ki so ga prebrale doma, nato pa s pomočjo moderatorke razpravljajo o slogu in tehniki pisanja, primerjajo svoja razmišljanja z drugimi ter razvijajo kritičen odnos do literature. Med pogovorom moderatorka predstavi tudi kratek življenjepis ter zanimivosti iz življenja obravnavanega avtorja. Na vsakem srečanju se članice seznanijo s kratko vsebino novih naslovov v knjižnici. V letu 2024 so članice brale dela pisateljev in pesnikov: Lucija Stepančič, Nataša Sukič, Franjo Francič, Sebastijan Pregelj, Terezija Justinek in Ernest Jazbinšek.

► **Bralni krožek za odrasle v Domu starejših Hrastnik**

Vodja projekta: Tanja Butara

Skupina bralnega krožka Doma starejših se občasno srečuje ob skupnem branju, ob predhodni najavi. V večnamenskih prostorih Doma starejših Hrastnik knjižničarka bere kratko prozo, novele ali krajše zgodbe.

Skupino tvorijo starostniki, ki sami ne zmorejo brati, a radi poslušajo. V letu 2024 se je skupina s povprečno 15 varovanci doma sestala trikrat. Brali smo Kako sem postal slaven slovenskega avtorja Ivana Sivca, ki nam je ponudil izvrstno dogodivščino o tem, kako postati pisatelj.

► **F.U.L. K.U.L. knjižnica**

(F. fantazija branja U. užitek L. listanje K. knjiga U. ustvarjanje L. ležalnik)
Vodja projekta: Mateja Smodiš

F.U.L. K.U.L. knjižnica je knjižnica na prostem in je zamišljena kot priročna zbirka branja. Je kotiček za branje, druženje, ustvarjanje in sprostitev. Obiskovalci lahko posedajo na ležalnikih, berejo različne vrste knjižničnega gradiva, se igrajo z igračkami in družabnimi igrami. V letu 2024 smo knjižničarke postavile F.U.L. K.U.L. knjižnico na Festivalu Rdeči revirji in na Poletnem festivalu hrastniške knjižnice.

► **Bralna značka za odrasle Hrastničani beremo**

Vodja projekta: *Mateja Smodiš*

hrastničaniBeremo

Na svetovni dan knjige in avtorskih pravic se je začela štirinajsta sezona branja v projektu Hrastničani beremo. Pripravili smo seznam, kjer so bralci našli dve tretjini del slovenskih avtorjev in eno tretjino del tujih avtorjev. Pri slovenskih smo izpostavili pesnico Miljano Cunta, dobitnico nagrade Prešernovega sklada, pozabili nismo na zadnjega kresnikovega nagrajenca Lada Kralja in na leto Rudolfa Maistra. O njegovem življenju so bralci lahko brali v stripu, kar je sploh prvič v projektu, da smo na seznam uvrstili to literarno zvrst. Nismo pozabili tudi na 100. obletnico rojstva zamejskega pisatelja Alojza Rebule. Med tujimi avtorji so bralci našli mdr. dobitnike in nominirance Bookerjeve in Goncourtove nagrade. Na voljo so bile različne zvrsti in žanri: romani, kratke zgodbe, biografije, potopisi, bralo se je o družinskih sagah in o situacijah, ki nas čakajo v prihodnosti, se potepalo po različnih krajih in državah ... K projektu se je priključilo 41 bralcev, ki so morali od aprila do novembra s seznama prebrati 7 knjig in 1 pesniško zbirko po izbiri. Bralno značko je uspešno zaključilo 31 članov, ki so na literarnem večeru s pisateljem Borisom Karlovškom prejeli priznanje in knjižno nagrado. Z avtorjem se je pogovarjal Igor Gošte.

► **Županov bralni izziv**

V četrtek, 24. oktobra, smo na jesenskem srečanju zaključili 1. letošnji Županov bralni in športni izziv 2024, pobudnika župana Marka Funkla. Dogodek je bil praznik vztrajnosti, radovednosti in povezanosti, ki smo jo dosegli skupaj – s knjigo v roki in korakom na poti.

Projekt branja Županov bralni izziv smo začeli 8. februarja, na dan kulture, in zaključili v oktobru. Pod okriljem Knjižnice Antona Sovreta Hrastnik, Občine Hrastnik, Doma starejših Hrastnik in Zmajeve luknje so hrastničani prebirali slovenske knjige, povezane z domoznanskimi vsebinami in družbeno tematiko Hrastnika ter Zasavja. Osrednji dogodek zaključka bralnega izziva je bil pogovor z novinarjem, pisateljem in maratonskim tekačem Boštjanom Videmškom, ki nas je s knjigo Plan B in pogovorom spodbudil k iskanju skupnih, trajnostnih rešitev v času podnebnih in družbenih izzivov. Poudaril je pomen solidarnosti, naravi prijaznega življenja ter ponovnega vrednotenja prioritet v družbi. Pogovor z avtorjem je vodil župan Občine Hrastnik, Marko Funkl.

Zaključni dogodek je bil tudi priložnost za podelitev priznanj vsem, ki so izziv uspešno zaključili.

► **Izposoja na dom**

Vodja projekta: *Irena Mustač*

»Izposoja na domu« je storitev, ki omogoča članom naše knjižnice, da jim knjižnično gradivo dostavimo na dom brezplačno. Z izposojami na domu želimo vsem občanom, ki bi želeli brati oziroma obiskovati knjižnico, vendar zaradi bolezni ali starosti ne morejo priti do knjižnice, omogočiti dostavo gradiva na dom.

► **Povabilo za vpis novorojenčkov**

Rojstvo otroka je najlepši dogodek v vsaki družini, zato smo se v letu 2019 v hrastniški knjižnici odločili, da k brezplačnemu članstvu povabimo tudi dojenčke. Tako starši malih Hrastničanov ob občinskem obvestilu o nakazilu denarne pomoči za novorojenčka, prejmejo povabilo za vpis. Poleg brezplačnega članstva prejmejo še darilo.

► **Spletni dogodki**

Knjižnica je s spletnimi dogodki pričela v koronskem obdobju. Z dejavnostjo v manjšem obsegu nadaljujemo tudi v letu 2024. Izvedli smo 8 spletnih dogodkov, od tega večino pravljic.

► **Hrastkova potujoča knjižnica**

Vodja projekta: Mateja Smodiš

Projekt *Hrastkova potujoča knjižnica* je namenjen spodbujanju branja in bralne kulture (obiskovanje knjižnice) in razvijanju bralne pismenosti osnovnošolskih otrok. Učenci drugega razreda z učiteljico na začetku šolskega leta obišejo knjižnico, kjer je organiziran voden ogled knjižnice in kratek film *Hrastko* v knjižnici. V filmu je na otroku razumljiv način z občinsko maskoto *Hrastko* predstavljen knjižnični bonton – kaj se sme početi in česa ne v knjižnici. Vsak razred prejme košaro mladinskega leposlovja, ki ga odnesejo s seboj v šolo (v svojo učilnico). Otroci si poljubno izposojajo knjige, učiteljica vodi evidenco. Učiteljica sporoči knjižničarkam, kdaj naj zamenjajo gradivo, v kolikor je to pred

predvidenim obiskom. Prav tako spodbudi otroke, naj pridejo s starši v knjižnico, kjer ob obisku in izposoji knjižničnega gradiva prejmejo nahrbtnik.

V šolskem letu 2023/2024 smo s projektom vstopili v tretje leto delovanja. Januarja 2024 so drugošolci na zimskem obisku s knjižničarko prebrali pravljico, nato pa *Hrastku* pokazali svoje bralno znanje - vsak je prebral dve do tri kratki povedi z listka. Spomladi je sledil nov obisk, kjer so otroci ustvarjali knjižne kazalke s *Hrastkom*. Projekt se je zaključil junija, ko je vsak razred vrnil svojo košaro s knjigami. Vsak učenec je na list papirja narisal vtise s projekta, vse liste posameznega razreda smo zvezali v knjigo. Sodelovali so vsi drugošolci iz hrastniške in podružnične šole, ki so ob koncu projekta prejeli še priznanje.

► **Hrastko bere**

Vodja projekta: Irena Mustač

V sodelovanju z vrtcem *Hrastnik* smo 20. novembra pričeli s projektom *Hrastko bere*, ki bo trajal do 23. aprila. Vključeni so otroci enot vrtca v starosti od 4. do 6. leta. Cilj projekta je spodbujanje družinskega branja, kajti dobro razvite bralne spretnosti so za otroka dragocena popotnica za življenje. Bolj, ko se družina zaveda pomena branja, bolj dejavno se z njim ukvarja. Iz seznama, ki so ga prejeli morajo prebrati štiri, katere si ob vpisu v knjižnico izposodijo. Berejo s starši ob tem pa skozi besede, slike in dotik doživljajo bližino in varnost. V vrtcu nato vsebino obnovijo z ilustracijo. Ob zaključku sezone bo prireditev, na kateri bodo otroci prejeli priznanja.

► **Izdaja knjige *Perkmandelj in tiskarski škrat***

Občina *Hrastnik* je leta 2022 objavila javni natečaj za najlepšo otroško pravljico *Hrastnika*. Z njim so želeli spodbuditi in podpreti lokalne avtorje in avtorice ter omogočiti novopečenim staršem spodbujanje bralne kulture pri otrocih s knjigo iz njihovega domačega okolja. Najboljšo pravljico je napisal *Albin Potisek*, njen naslov je *Perkmandelj in tiskarski škrat*.

Občina *Hrastnik* je naši knjižnici v letu 2024 zagotovila sredstva v višini 4.000 EUR za izdajo knjige. Pravljica je bila izdana konec leta, ilustracije je narisala *Nina Kavzar*, natisnila pa jo je *Tiskarna Tori*.

3.9 DOMOZNANSKA DEJAVNOST

Zakon o knjižničarstvu določa, da splošne knjižnice, ki izvajajo knjižnično dejavnost za prebivalstvo v svojem okolju, v okviru javne službe zbirajo, obdelujejo, varujejo in posredujejo domoznansko gradivo.

Knjižnica *Antona Sovreta Hrastnik* opravlja domoznansko dejavnost za območje Občine *Hrastnik*, kar pomeni, da zbira, strokovno obdeluje in ustrezno hrani domoznansko gradivo, ki je nastalo ali se nanaša na njeno območje.

Domoznanska zbirka je na dan 31. 12. 2024 obsegala 1.491 enot vnesenega gradiva v sistem Cobiss. Približno tolikšen del zbirke predstavlja tudi neobdelano gradivo. Gradivo je raznoliko – obsega knjige, časopise, članke, videoposnetke, razglednice, fotografije. Knjižnica nima samostojnega domoznanskega oddelka, a je domoznansko gradivo ločeno od ostalih delov knjižnične zbirke in delno dostopno v prostem pristopu. Kot navaja strateški načrt knjižnice (2024), je bila že v letu 2006 oblikovana zbirka 715 starih razglednic in fotografij z območja občine ter 25 dokumentov domoznanske vsebine, ki se dopolnjuje vse do danes.

V letu 2010 je nastala posebna domoznanska zbirka Sovretov kotichek: dela rojaka, prevajalca, klasičnega filologa in humanista, akademika, profesorja Antona Sovreta, po katerem je knjižnica poimenovana. Zbirka je urejena v posebni vitrini, v kateri je 122 enot knjižničnega gradiva.

Knjižnica domoznanske zbirke vseskozi dopolnjuje in promovira na različne načine, in sicer pripravlja razstave, domoznanske prireditve, dogodke s specifično lokalno vsebino, posreduje koristne lokalne informacije uporabnikom, sodeluje z različnimi društvi, organizacijami in šolo (npr. domoznanstvo za tretješolce) ...

3.10 DOMOZNANSKI PROJEKTI V LETU 2024 V SODELOVANJU Z DRUGIMI DELEŽNIKI IN KNJIŽNICAMI:

► *Sovretova pot*

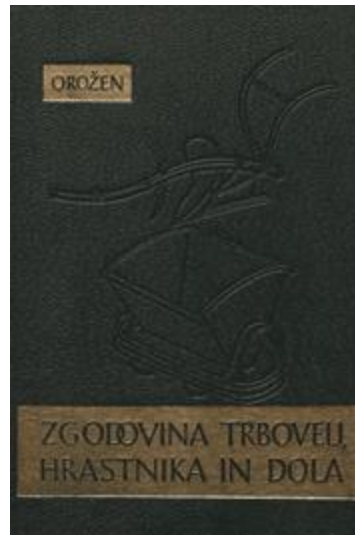
Sedmega oktobra je potekal pohod po Sovretovi poti – letos že enaindvajsetič – iz dveh smeri, iz Hrastnika in Dola. V kulturnem programu je imel slavnostni nagovor Sovretov nagrajenec 2023 Jernej Zupanič. Pohod so organizirali KRC Hrastnik, Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik, TIC Hrastnik, Občina Hrastnik, KS Kovk, KS Krnice – Šavna Peč. Pobudnica poti, Fanči Moljk, je tako kot vsako leto, najvztrajnejšim pohodnikom podelila priznanja.

► **Digitalizacija domoznanskega gradiva**

Knjižnica domoznansko gradivo digitalizira v sodelovanju z Osrednjo knjižnico Celje, ki koordinira domoznansko dejavnost na območju, kamor spada tudi hrastniška knjižnica. Ta je celjski knjižnici predlagala digitalizacijo različnih časopisov in publikacij, ki jih hrani: digitalizacijo glasila delavcev Steklarne Hrastnik – Steklar, občinsko glasilo Naš barometer, Letopis Občine Hrastnik avtorja Marka Planinca in v sodelovanju z ostalima zasavskima knjižnicama lokalni časopis Zasavc. V letu 2024 so se pričeli postopki za digitalizacijo knjige Janka Orožna Zgodovina Trbovelj, Hrastnika in Dola. Digitalni izvodi so za uporabnike dostopni na spletni strani Digitalne knjižnice Slovenije (www.dlib.si).

► **Regijski portal Kamra**

Regijski portal Kamra je spletno mesto, ki združuje digitalizirane vsebine s področja domoznanstva v knjižnicah in drugih lokalnih kulturnih ustanovah. Hrastniška knjižnica pri projektu sodeluje od leta 2011, ko je z izobraževanji in usposabljanji v Osrednji knjižnici Celje postala kreatorka vsebin portala. V letu 2024 smo prispevali digitalno zbirko Zаметki knjižnic v Hrastniku in na Dolu. Ostale naše digitalne zbirke so: Anton Sovre in Šavna Peč, Rokopisi Filipa Orožna iz Hrastnika, Rudarska godba Hrastnik skozi čas, Pustovanje v Hrastniku in na Dolu nekoč, Begunci v Zbirnem centru Hrastnik.

► **Obrazi slovenskih pokrajin**

Biografski leksikon celjskega območja in Zasavja Celjskozasavski je od leta 2020 vključen v spletni biografski leksikon znanih osebnosti slovenskih pokrajin in Slovencev po svetu Obrazi slovenskih pokrajin. Celjskozasavski ostaja biografski leksikon znanih prebivalcev, ki živijo ali so živeli na območju upravnih enot Celje, Hrastnik, Laško, Mozirje, Slovenske Konjice, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Trbovlje, Velenje, Zagorje ob Savi in Žalec. V Knjižnici Antona Sovreta Hrastnik smo do sedaj vnesli 47 gesel, od tega v letu 2024: Alojzija ZUPAN SOSIČ, Anton (Ante) MAHKOTA, Anja MARKOVIČ. Dostopna so na povezavi: <https://www.obrazislovenskihpokrajin.si/napredno-iskanje/?obcina=Hrastnik>.

**Obrazi
slovenskih
pokrajin**

3.11 SAMOSTOJNI DOMOZNANSKI PROJEKTI IN DOGODKI:

► **Poletni festival hrastniške knjižnice**

Vodja projekta: Mateja Smodiš

Domoznanski projekti imajo ključno vlogo pri ohranjanju bogate lokalne zgodovine in kulturne dediščine, krepitevi lokalne identitete, saj pomagajo prebivalcem spoznati svoje korenine, zgodovino, tradicijo, kar prispeva k večjemu občutku pripadnosti, z zbiranjem zgodb, znamenitosti in kulturnih posebnosti pa spodbujajo in pomagajo promovirati tudi lokalni turizem.

Eden izmed takšnih projektov je tradicionalni Poletni festival hrastniške knjižnice, ki je bil prvič organiziran leta 2010. Projekt, ki združuje lokalne zgodbe, tradicijo, kulturno in industrijsko dediščino, krepi med prebivalci občutek pripadnosti in ponosa. Projekt vključuje sodelovanje različnih lokalnih akterjev, s čimer se spodbuja

medgeneracijski dialog in povezovanje skupnosti. Festival poteka konec junija, ko se v treh dneh odvijejo z domoznanstvom povezani kulturni dogodki, vsebinsko prepleteni z ustvarjalnostjo, inovativnostjo, umetnostjo, zabavo, izobraževanjem, informiranjem in glasbo. Namenjeni so različnim starostnim skupinam, izvajajo se v prostorih knjižnice in na prostem. Vsako leto ima festival osrednjo temo oz. rdečo nit, ki se vsebinsko navezuje na domoznanstvo, Hrastnik oz. Zasavje (npr. hrastniške marionete, zasavska kulinarika, zasavski turizem, rudarstvo v Zasavju, hrastniški šport).

V letu 2024 je potekal od 10. junija do 12. junija 2024. V letu 2024 je bil festival posvečen nogometu, ki ima v Hrastniku več kot 100 letno tradicijo.

► **Projekt Kufe klub**

Vodja projekta: Ana Černuta Deželak

Skupina je bila ustanovljena je bila leta 2018 za odrasle uporabnike knjižnice (upokojeanci). Projekt je namenjen uporabnikom knjižnice, ki imajo veselje do branja, pisanja, pripovedovanja, poslušanja, raziskovanja, so vedoželjni, ustvarjalni... Gre za druženje, krepitev medsebojnih odnosov in solidarnosti ter spodbujanje medgeneracijskega povezovanja in prostovoljstva. Aktivnosti in tematike imajo poudarek na domoznanstvu.

V letu 2024 je bilo izvedenih 8 srečanj. Klub je bil žensko obarvan, povprečno se je na srečanje zbralo 9 oseb. Prvo srečanje je potekalo v januarju, ko smo gostili Gregorja Jermana, kustosa Zasavskega muzeja Trbovlje, avtorja razstave Socialni realizem v Zasavju. Na predstavitvi teme, orisu zgodovinskega trenutka in pogovoru o zasavskih literatih, ki so pustili svoj pečat v slovenski literaturi, je kot gost sodeloval slovenist Aleš Leko Gulič. Februarja je moderatorica preko fotografij knjižnične domoznanske zbirke pripravila predstavitev graščine Villa de Seppi, saj je minilo 130 let od njene izgradnje (1894). Aprila je pripravila zgodovinski pregled zametkov knjižnic v Hrastniku in na Dolu do 1. svetovne vojne, decembra pa razvoj vrtcev v Hrastniku. Hrastnik je imel npr. prvi vrtec v Zasavju v prostorih današnje Glasbene šole, imenoval pa se je Hrastnik I. in Hrastnik II.

Udeleženci/ke so spoznali tudi življenje in delo znanih Hrastničanov, na tretjem srečanju klarinetista in glasbenega pedagoga Ernesta Ačkuna in novembra pedagoga in pisatelja Josipa Brinarja. 1. novembra 2024 je minilo 150 let od njegovega rojstva, zato je moderatorica v spomin nanj pripravila domoznansko razstavo. S knjižničarkami pa so pripravile še video pravljico drugega poglavja njegove Lisice Zvitorepke z naslovom Petelinček, maček in lisica. Jeseni je ljubiteljski zgodovinar Herman Donik predstavil življenjsko pot Emila Hameršaka - dolskega učitelja, ki je kot narodno zavedni Slovenec sodeloval pri organiziranju odpora proti okupatorju na začetku 2. svetovne vojne. Nemci so ga zaprli in leta 1942 v Mariboru ustrelili kot talca.

Majsko srečanje je potekalo izven knjižnice, v Hočjevi galeriji (Galeriji Delavskega doma Hrastnik). Joža Zornik, ena izmed članic skupine slikarske skupine Mozaik, je predstavila zgodovino delovanja skupine in članstvo ter opravila vodenje po aktualni razstavi.

MESEC	AKTIVNOST	UDELEŽENCI
januar: prvo srečanje	Socialni realizem v Zasavju	7+1
februar: drugo srečanje	Villa de Seppi (130 let od izgradnje)	6+1
marec: tretje srečanje	Klarinetist Ernest Ačkun	11+1
april: četrto srečanje	Zametki knjižnic v Hrastniku in na Dolu do 1. sv. vojne	9+1
maj: peto srečanje	Likovna skupina Mozaik	7+1+1
julij: /	/	/
avgust: /	/	/

september/oktober: srečanje	šesto	Emil Hameršak - narodno zavedni učitelj iz Dola	15+1
november: sedmo srečanje		Josip Brinar - 150. obletnica rojstva	9+1
december: osmo srečanje		Hrastniški vrtci	11+1

Hrastniški projekt Kufe klub kot primer dobre prakse

Domfest je največji strokovni dogodek na področju domoznanstva, ki poteka bienalno in ga vsakič gosti druga osrednja območna knjižnica. 25. oktobra 2024 je srečanje gostila Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota. Osrednji temi sta bili pregled izvajanja domoznanstva ob 20. obletnici vzpostavitve mreže osrednjih območnih knjižnic in javna podoba ter prepoznavnost domoznanstva.

Bibliotekarka Ana Černuta Deželak je kolegom iz stroke kot primer dobre prakse predstavila delovanje domoznanske skupine Kufe klub. Predstavljen prispevek je bil objavljen v zborniku festivala.

Na dogodku so podelili tudi Goropevškovo listino - priznanje za izjemno delo na področju domoznanstva. Prejel jo je založnik, antikvar, galerist in publicist Primož Premzl iz Maribora, ki je pred petimi leti hrastniški knjižnici preko posrednikov podaril deset Sovretovih prevodov s podpisom našega rojaka. Ob tej priložnosti se mu je naša bibliotekarka še osebno zahvalila.

► *Domoznanstvo na YouTube kanalu knjižnice*

V času svetovne pandemije je knjižnica oktobra 2020 ustvarila kanal na spletni strani YouTube v želji ostati povezana s svojimi uporabniki. Na njem objavljamo tudi domoznanske vsebine.

V letu 2024 smo pripravili video pravljico drugega poglavja Lisice Zvitorepke Josipa Brinarja z naslovom Petelinček, maček in lisica. Zgodba se začne tako: Petelinček Peter je moral že v zgodnji mladosti zapustiti varno okrilje svoje skrbne matere Gráhorke. Nemila usoda ga je zanesla z varnega dvorišča vaškega sodje v preperelo kolibo starega drvarja, živečega samotno ob robu temnega gozda. V tej samoti je bil mlademu Petru edini tovariš maček Krnjav; in še ta je odhajal pogostokrat z doma, ker je nosil v temni gozd drvarju kosilo. Ko je nekega dne Krnjav po stari navadi odšel s kosilcem v gozd – poprej pa je še ostro zapovedal petelinčku, naj skrbno varuje dom in pa sebe – se je priplazila iz gošče lisica Zvitorepka ...

Prav tako nismo pozabili na 120. obletnico rojstva rudarja, partizana, delavskega pesnika in pisatelja, hrastniškega rojaka, Franca Kozarja. Ob tej priložnosti smo knjižničarke pripravile njegovo pripovedko Šiht na sveti večer. Gre za rudarsko pripovedko, ki opisuje kako je stari Učakar v jami srečal Perkmandeljca. Objavljena je bila v dnevniku Jutro 27. decembra 1939.

► *Domoznanska razstava o Josipu Brinarju*

Ob 150. obletnici rojstva hrastniškega rojaka, pedagoga in pisatelja Josipa Brinarja, ki se je rodil 1. novembra 1874 v Studencah nad Hrastnikom je bibliotekarka Ana Černuta Deželak pripravila razstavo o njegovem življenju in delu. Za bogatejšo predstavitev je zbiratelj Pavle Gole knjižnici posodil nekaj Brinarjevih učbenikov, Zasavski muzej Trbovlje pa muzejsko šolsko klop.

Josip Brinar je pisal tudi dela za otroke in mladino. Zato so ob visokem jubileju knjižničarke pripravile video pravljico drugega poglavja njegove Lisice Zvitorepke z naslovom Petelinček, maček in lisica. Obiskovalci razstave so si jo lahko prenesli preko QR-kode.

3.12 UTRINKI Z NEKATERIH PRIREDITEV V LETU 2024

4. januar: Pohod po Julijskih Alpah

Zoran Klemen, najstarejši aktivni član Planinskega društva Hrastnik, je z navdušenjem in strastjo predstavil svojo izkušnjo pohodništva po Julijskih Alpah. Kljub svoji visoki starosti (prek devetdeset let) je še vedno aktiven in strasten ljubitelj narave. Z udeleženci je delil nepozabne fotografske trenutke, ki so jih ujeli njegovi fotoaparati skozi številne pohode. Dogodek je bil navdihujoč in je obiskovalcem omogočil globlji vpogled v lepote Julijskih Alp in pomen ohranjanja teh spominov skozi fotografijo.

11. januar: Pravljična urica malo drugače s tremi klarineti Rudarske godbe Hrastnik

Tokrat je pravljična urica potekala malo drugače, saj je uvod v pravljico zaigral trio klarinetov Rudarske godbe Hrastnik: Primož Frajle, Jurij Bedenik in Rok Udovč. Nato so se otroci in njihovi starši osredotočili na zgodnico o prijateljstvu, ki preživi vse. Za zaključek pa so zopet prisluhnili melodijam tria Rudarske godbe.

18. januar: Predstavitve monografije *Slovenščina v Torontu in okolici nekoč in danes* z avtorjem Tadejem Kraljem

Hrastničan dr. Tadej Kralj, učitelj slovenskega jezika na OŠ narodnega heroja Rajka Hrastnik, je predstavil monografijo *Slovenščina v Torontu in okolici nekoč in danes*. Monografija je izšla novembra 2023 pri mednarodni knjižni zbirki Zora s finančno pomočjo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovativno dejavnost RS. Dogodek je obogatil vpogled v kulturno dediščino slovenskih izseljencev ter pomembnost ohranjanja jezika in tradicije v zamejstvu. Na predstavitvi je tako predvajal posnetke govora treh različnih generacij, kjer so lahko obiskovalci prisluhnili današnji slovenščini v Kanadi in presodili, ali jo sploh razumejo. Večinski odgovor je bil da bolj slabo oz. vsako mlajšo generacijo manj. Za glasbeno popestritev večera je poskrbela citrarka Ela Ramšak, pogovor je moderirala Irena Senčar.

januar – februar: Razstava Milan Tarlač

Razstava fotografij Milana Tarlača je obiskovalcem ponudila edinstven vpogled v lepote Provanse skozi objektiv priznanega fotografa. Fotografije so ujele slikovite pokrajine, mestne ulice in vsakdanje trenutke tega slikovitega francoskega območja.

januar – februar: Razstava Jože Zornik

Hrastničanka Joža Zornik se je predstavila z akvareli različnih tematik.

15. februar – 15. marec: Slikarska razstava Branke Vizler

Hrastničanka Branka Vizler je začela risati in slikati pod okriljem mag. lik. um. Severine Trošt Šprogar. Slika v glavnem v akrilu in mešani tehniki. Za njeno slikarstvo so značilni močne, a mehke poteze čopiča, ki jih kombinira s svetlimi in temnimi površinami, da ustvari intenzivne barvne kontraste in harmonijo. Njeni slikarski motivi so večinoma iz potovanj po Nepal.

22. februar: Pravljična Vilma in zima

Čarovnica Vilma in njen maček Vili sta oba naveličana zime. Vrt prekriva sneg, ribnik prekriva led, z dreves visijo ledene sveče. Tako se Vilma odloči za malo čarovnije in pričara poletje. Takrat pa se pričnejo težave ... Po pravljici so otroci izdelali šal iz papirja za Vilmo (tehnika pletenja).

29. februar: Pogovor z Božo Herek ob njenih novih knjižnih izdajah

Novinarka, izdajateljica časopisa, urednica, založnica, avtorica dokumentarnih filmov, domačinka - rojena v Gorah, sicer zdaj doma v Laškem - Boža Herek, je bila gostja pogovornega večera, kjer je predstavila njeni zadnji knjižni izdaji. Najprej je predstavila Izgnanski dnevnik 1941-1945 Ivana Korošca, ki ga je izdalo njeno podjetje Vigred. Začetni del, ki se nanaša na Laško in Laščane je izšel že 2007 v Laškem zborniku. Za celotno knjižno izdajo pa je sin Ivana Korošca, jezikoslovec dr. Tomo Korošec, pripravil in uredil celotni dnevnik o izgnanstvu in življenju družine Korošec v Srbiji, vse do vrnitve domov julija 1945. Žal je pred izdajo knjige umrl. Druga knjiga, Davek na pamet: doza življenjskih resnic s ščepcem politike, je novinarkino avtorsko delo. Gre za zbirko 15 satiričnih humoresk, ki so bile konec 90. let prejšnjega stoletja in v začetku tega stoletja predvajane na programu ARS Radia Slovenija. Ilustracije za knjigo so delo avtoričinega moža Bojana Hereka. Na njih je v ospredje postavil davkomat, ki jemlje denar za davščine kar sredi spalnice ali gozda. Pogovor z novinarko je vodila in povezovala Ana Černuta Deželak.

7. marec: Branje poezije z Lauro, Mašo, Urško Zojo

V mesecu marcu, ko praznujejo ženske in poezija, so domače avtorice Laura Husar, Maša Rome, Urška Zoja Jeršin na predvečer dneva žena brale svoje pesmi iz pesniških zbirk Jaz, Podivjanke in Modri tulipan/V sobivanju. Literarni večer je bil namenjen mladostni energiji, upornikom z razlogom in seveda upanju v moč besed in dejanj vseh mladih, po srcu ali letih. Pesniški večer je moderirala knjižničarka Mateja Podlogar. Ljubitelji poezije so si na koncu ogledali še razstavo grafik v izvorni velikosti iz zbirke Jaz, ki je nastala v sodelovanju s Srednjo medijsko in grafično šolo v Ljubljani. Ilustracije iz zadnje pesniške zbirke V sobivanju je razstavila tudi Urška Zoja Jeršin.

14. marec: Velikonočna ustvarjalnica s Sekcijo ročnih del Sončnice

Na velikonočni ustvarjalnici so udeleženci skupaj s članicami Sekcije ročnih del Sončnice Društva invalidov Hrastnik ustvarjali dekoracije in unikatna velikonočna jajčka ter košarice iz filca. S pomočjo idej članic sekcije so tako nastali čudoviti velikonočni izdelki, ki so okrasili številne domove.

21. marec: Na spletni prižnici s priljubljenim duhovnikom Martinom Golobom

Na začetku pomladi je knjižnico obiskal Martin Golob, katoliški duhovnik mlajše generacije, ki tudi prek spleta preprosto in pristrčno nagovarja številne sledilce ter prinaša veselo oznanilo v živahen medijski svet. Da s svojo iskrenostjo povezuje in združuje, so se strinjali tudi številni obiskovalci na dogodku, kjer je predstavil knjižno uspešnico Na spletni prižnici. Martin pa ni govoril le o knjigi, ampak tudi o svojem otroštvu in družini iz okolice Šmartnega pri Litiji, o vrednotah, ki jih je pridobil na življenju na kmetiji, o svoji odločitvi za duhovniški poklic, o kaplanstvu v Zagorju, župnikovanju v Bohinju in v Grosupljem, kako zelo veliko mu pomeni vera in kako izjemno rad ima ljudi. Manjkalo ni tudi humorja, saj Martin pove (skoraj) vse na zabaven in duhovit način. Napovedal je tudi skorajšnjo izdajo svoje nove knjige, ki za vsak dan v letu prinaša kratek odlomek iz evangelijev po Martinovem izboru in njegove spodbude k branju Svetega pisma. Dogodek je bil izveden v sodelovanju z Založbo Družina, z duhovnikom se je pogovarjala Irena Senčar.

4. april: Predstavitev knjige Peš po domačih krajih Alme M. Karlin s prevajalko knjige Jernejo Jezernik in odprtje razstave

Pri Celjski Mohorjevi družbi je izšel prevod Alminih pohajkovanj z naslovom Peš po domačih krajih. Alma M. Karlin, svetovna popotnica, pisateljica, poliglotka, ljubiteljska slikarka, etnologinja in antropologinja je v tridesetih letih prejšnjega stoletja prehodila skoraj vso Slovenijo, nekaj malega pa se je potepala tudi zunaj domačih logov in odšla na več dnevne obiske k svojim prijateljem ali znancem. Bila je ljubiteljica gora, gradov, samotnih krajev, tudi žlahtne kapljice. Na poti je bila ves čas tudi kot ustvarjalka, saj si je delala zapiske ali pa je

slikala in fotografirala, kar se odraža tudi v bogatem slikovnem gradivu, ki je priloženo knjigi Peš po domačih krajih.

O Almi njenem življenju in najnovejši knjigi, ki smo jo uvrstili tudi na seznam Hrastničani beremo 2024, je spregovorila prevajalka in pisateljica Jerneja Jezernik. Dogodek smo organizirali v sodelovanju s Celjsko Mohorjevo družbo. Po predstavitvi je Jerneja Jezernik obiskovalce vodila še po razstavi Peš po domačih krajih, ki je nastala pod okriljem Osrednje knjižnice Celje. Poleg Jerneje Jezernik sta avtorici razstave še dr. Alenka Hren Medved in dr. Marija Počivavšek. Razstava je bila na ogled v času odprtosti knjižnice do 30. aprila 2024.

18. april: Predstavitve knjige Gorica pisateljice Mateje Gomboc

S stavkom »Vstopiti v mesto peš je slovesneje, kot se vanj pripeljati« se je avtorica, pisateljica, prevajalka, psihologinja in profesorica Mateja Gomboc takoj pripikula hrastniškemu bralstvu. Z zgornjim stavkom se tudi prične njen zadnji roman Gorica, ki smo ga v Knjižnici Antona Sovreta Hrastnik uvrstili na seznam letošnje, že štirinajste, sezone bralne značke za odrasle Hrastničani beremo. Središče romana je mesto Gorica, ki ga tok zgodovine razdeli na italijansko Gorico in jugoslovansko Novo Gorico. Razburkano obdobje domala osemdesetih let, v katerem so se, med drugim, zgodili okupacija Italijanov, kapitulacija Italije, prihod Nemcev, požigi naselij okoli Gorice, begunstvo, konec vojne, delitev Gorice in gradnja Nove Gorice, opazujemo skozi osebne zgodbe in pogled štirih žensk: Ajdovke Mateje, Furlanke Pine, Goričanke Dore in Lili, Pinine hčerke. Mateja Gomboc iz izrednim poslušom za psihologijo posameznika ter s širokim poznavanjem zgodovine ustvari dinamično, vsestransko in živo podobo mesta, ki je bilo eno in nato hipoma razpadlo na dva dela. Na seznam smo uvrstili tudi pisateljčino Balado o drevesu, ki velja za »crossover« roman. Zanimiv pogovor se je končal seveda prehitro, potekal pa je v okviru mladinskega literarnega festivala Bralnice pod slamnikom in v sodelovanju z Založbo Miš. Bralci so ob koncu dogodka lahko kupili tudi svoj izvod. Pogovor s pisateljico je vodila Ana Černuta Deželak.

23. april: Knjiga se predstavi – knjižni sejem v malem in Jure Godler

Na svetovni dan knjige in avtorskih pravic smo s knjižnim sejmom predstavili pestro in bogato slovensko založniško dejavnost ter jo tako vsaj malo naredili bolj prepoznavno. Našim bralcem smo omogočili neposreden stik s knjigo in založniki. Zaradi deževja in hladnega vremena je knjižni sejem potekal na mladinskem oddelku knjižnice.

Popoldne so obiskovalci lahko izbirali med knjigami slovenskih založb: Založba SKA, založba zvočnih knjig Audibook, Hiša knjig (Galarna) in Učila International (Felix). Vmes je potekal plesni nastop prvošolčkov hrastniške osnovne šole pod mentorstvom Saše Šeško in Marijane Stjepić. Po nastopu so skupaj z drugimi otroci prisluhnili pravljici Lev v knjižnici, ki jo je pripovedovala knjižničarka Mateja Podlogar. Zvečer se je začel pogovor z Juretom Godlerjem. V pogovoru z Ireno Senčar je povedal veliko zanimivega o svojih knjigah, pisateljevanju, radijskem, televizijskem delu in svojem življenju, ki trenutno poteka na relaciji med Trstom, kjer živi, in Ljubljano, kjer ustvarja televizijske oddaje. Po dogodku so obiskovalci lahko kupili svoj izvod iz serije vohunskih romanov o nekdanjih agentih Spencerju in Novaku: Casino banale, Vohun, ki me je okužil, Doktor Nobody, Naš človek v kafani, ki jih je izdala Založba Primus.

16. maj: Ustvarjalna delavnica Cvetoči travnik

Na ustvarjalni delavnici so otroci izdelali cvetoči travnik: izrezali so spiralo in nanjo prilepili drobne cvetlice.

22. maj: Parada učenja (PU) in Tedni vseživljenjskega učenja (TVU) 2024

Parada učenja je združila ljudi vseh generacij, ki so v sproščenem okolju promovirali vseživljenjsko učenje. Vsa leta Parado učenja organizira Zasavska ljudska univerza, ki je tokrat prvič potekala v Hrastniku. Knjižnica je na dogodku aktivno sodelovala s svojo stojnico.

23. maj: Z avtom do Gruzije

Tomaž Gorec, znani vloger in popotnik, je občinstvo popeljal na 25-dnevno potovanje po Gruziji. Predavanje je bilo bogato s slikovitimi opisi, zgodbami in fotografijami, ki so navdušile obiskovalce. Dogodek smo organizirali v okviru Tednov vseživljenjskega in v sodelovanju z Zasavsko ljudsko univerzo.

24. maj: Predavanje Ladislava Golouha: Razlike med moškimi in ženskimi možgani

Zdravnik Ladislav Golouh je predaval o delovanju možganov ter različnosti med spoloma. Dogodek je bil izveden v sodelovanju z Društvom invalidov Hrastnik.

30. maj: Predavanje in okrogla miza z Brankom Celarjem: Slovenija in njene meje

Branko Celar, nekdanji vodja sektorja za mejne zadeve in tuje na generalni policijski upravi, je avtor knjige Slovenija in njene meje v treh zgodovinskih obdobjih: 1914-1920, 1941-1975, 1991-2021 in več strokovnih člankov o slovenskih mejah. Je dober poznavalec problematike državnih meja in mednarodnih mejnih sporov in je bil pogajalec v procesih osamosvajanja in določevanja slovensko-hrvaške meje. Pogovor z gostom je moderiral Bojan Skočir. Predavanje je bilo organizirano v sodelovanju s Policijskim veteranskim društvom Sever Zasavje.

10. junij – 12. junij: TRINAJSTI POLETNI FESTIVAL HRASTNIŠKE KNJIŽNICE

Knjižnica je tudi letos organizirala festival, kjer so se v treh dneh od 10. junija do 12. junija 2024 odvili kulturni dogodki, vsebinsko prepleteni z ustvarjalnostjo, inovativnostjo, umetnostjo, zabavo, izobraževanjem, informiranjem in glasbo – za različne starostne skupine, organizirane tako v prostorih knjižnice, kot izven nje.

Vsako leto ima festival osrednjo temo oz. rdečo nit, ki se vsebinsko navezuje na Hrastnik oz. Zasavje. Letošnja je bil nogomet v Hrastniku.

2. september: Vilenica gostuje v Hrastniku – literarni večer z Muanisom Sinanovičem

V sklopu mednarodnega festivala Vilenica je knjižnica v sodelovanju s hrastniško občino in Javnim zavodom za kulturo, šport, mladino in turizem v kompresorski postaji organizirala literarni večer s slovenskim pesnikom, pisateljem in kritikom Muanisom Sinanovičem. Avtor, ki že nekaj let živi v Trbovljah, je prejemnik več nagrad: nagrade za prvenec na Slovenskem knjižnem sejmu (2012), nagrade kritiško sito Društva slovenskih literarnih kritikov za zbirko Krhke karavane (2021) in Stritarjeve nagrade za literarno kritiko (2022). Na literarnem večeru je obiskovalcem povedal kdaj in kako je v njegovo življenje vstopila poezija, kako se loteva pisanja na več ravneh (kot avtor, kot kritik), zakaj se je odločil napisati prvi roman ... Pogovor je moderirala Irena Senčar.

5. september: Predavanje kako se lahko odvadimo kajenja

Grega Sever, vodja slovenske klinike Allen Carr's Easyway to stop smoking, je predstavil metodo opuščanja kajenja za vse, ki si že dalj časa želijo prenehati kaditi pa ne zberejo volje, nimajo časa ali pa ne najdejo pravega načina. Obiskovalci so izvedeli kako doseči, da cigareta ne bo več gospodar njihovega življenja brez zavidanja drugim kadilcem in brez občutkov prikrajšanja.

19. september: Pravljica: Lahko noč in eno bolho za pomoč

Otroci in starši so poslušali pravljico o Pikapoki, ki je inšpektorica za spanje. Preverja, ali so male zverinice postorile vse, kar je treba narediti pred spanjem: se okopati, umiti zobe, obleči pižamo, prebrati pravljico ... Po pravljici so izdelali še prikupen izdelek s pikapolonicami.

26. september: Knapušna v upor – 80 let odhoda godbe v partizane

Primož Frajle je pripravil zanimivo predavanje, podprto z resničnimi dogodki in dokumentiranim arhivskim gradivom. Dogodek, organiziran v spomin na 80. obletnico odhoda hrastniške godbe v partizane, je bil čustven in navdihujoč. Ob pogovoru o zgodovinskih dogodkih so obiskovalci počastili pogum in zgodovinski pomen godbenikov.

10. oktober: Literarni večer z Esadom Babačićem in Andražem Poličem

Pesnik Esad Babačić, prejemnik številnih literarnih nagrad, je skupaj z glasbenikom in pesnikom Andražem Poličem ustvaril nepozaben večer poezije in glasbe. Občinstvo je uživalo v branju poezije, ki so jo dopolnjevali glasbeni nastopi in se poglobilo v razmisleke o umetnosti in življenju.

17. oktober: Pravljica Ježkov dom, ko pride jesen

Ko pride jesen, gozdni prebivalci prav nič ne žalujejo za poletjem. Vsak po svoje se pripravlja na prihajajočo se zimo. Ptice selivke že načrtujejo polet v južne kraje, žuželke pa se umirijo in zaspijo. Preko pravljice so otroci izvedeli, kaj jeseni čaka ježka, nato pa izdelali prikupen izdelek.

29. oktober: Otroška delavnica kuhanja Kdor zakuha, ta poje

Kuharsko knjigo Kdor zakuha, ta poje, sta ustvarili avtorici Ana Hudobivnik in Ana Podobnik. Namenjena je malim kuharjem začetnikom, ki lahko preko fotografij in opisov postopkov priprave hrane pripravijo okusne zajtrke, kosila, večerje in prigrizke čisto sami, brez pomoči staršev. V knjižnici sta avtorici za otoke pripravili delavnico, kjer so izdelali sadne žele bonbone, veliko pa so izvedeli tudi o zdravi prehrani.

5. november: Literarni večer z Ireno Svetek

Slovenska pisateljica Irena Svetek je znana po trilogiji kriminalk *Rdeča kapica*, *Beli volk in Črni princ*, ki so bile najbolj brane knjige v slovenskih knjižnicah lani. Uveljavila se je tudi z romani *Od blizu*, *Sedmi val in Zaspri, mala moja, zaspri*, poleg tega pa je izvrstna scenaristka. Pisanje scenarijev ji je pomagalo pri ustvarjanju vrhunskih kriminalk. Navdih zanjo so deloma zgodbe, ki jih je slišala od mame, tožilke, in ljubezen do kriminalnega žanra. Trenutno piše zgodovinsko sago 20. stoletja, ki temelji na zgodbi njene družine. Z gostjo se je pogovarjala Irena Senčar.

7. november: Potopisno predavanje: Južnoameriška dogodivščina

Zoran Furman je popeljal obiskovalce na nepozabno potovanje skozi Kolumbijo, Brazilijo in Venezuelo. S slikovitimi pripovedmi in bogatim vizualnim gradivom je predstavil naravne lepote, kulturno raznolikost in nepozabne dogodivščine, vključno z obiskom Angelovega slapu, največjega slapu na svetu. Dogodek je navdihnil vse ljubitelje potovanj in eksotičnih krajev.

14. november: Veveričina skrivna shramba

Ko se je začela bližati jesen, se je veverica spomnila na dolgo in mrzlo zimo in si pričela pripravljati dobrote v skrivno shrambo. Potem pa je zapadel sneg in veliko živali je bilo lačnih ... Po pravljici so otroci ustvarjali iz papirja.

18. – 22. NOVEMBER 2024 TEDEN SPLOŠNIH KNJIŽNIC: ZBERIMO SE V KNJIŽNICI!

V tednu splošnih knjižnic smo člane in uporabnike povabili k sodelovanju na dogodkih, s katerimi smo izpostavili vlogo knjižnic in pomembnost branja v vsakdanjem življenju. Poudarili smo, da knjižnice niso zgolj prostori za izposajo knjig, temveč središča kulture, izobraževanja in druženja.

torek, 19. november

Na ta dan smo se skupaj s člani in uporabniki ob 12. uri zbrali pred spomenikom rudarjev s fontano in ob 12.10 vsi hkrati pričeli z glasnim branjem, vsak iz svoje knjige. Brali smo 5 minut in se nato razšli vsak po svojih poteh in se tako pridružili vseslovenskemu dogodku skupnega branja »Flash Mob«. Pridružili so se nam učenci in učitelji hrastniške osnovne šole. Na Dolu pri Hrastniku pa so pri spomeniku svoj Flash mob izvedli še učenci in učitelji podružnične šole.

sreda, 20. november

Člani in uporabniki so se od 11.00 do 13.00 lahko pridružili svetovalni urici Zasavske ljudske univerze. Na ta dan smo vsem novo vpisanim članom podarili letno članarino. Za naše najmlajše in njihove starše se je pričel nov knjižnični projekt Hrastko bere za predšolske otroke od 4. do 6. leta starosti, ki je nastal v sodelovanju z Vrtcem Hrastnik. Branje v novem projektu je namenjeno spodbujanju družinskega branja. Projekt se bo zaključil s 23. aprilom, dnevom knjige. V knjižnici Hrastnik smo pripravili seznam knjig, ki si jih otroci lahko izposodijo skupaj s starši.

četrtek, 21. november

14. sezona branja v projektu Hrastničani beremo se je zaključila z literarnim večerom s pisateljem Borisom Karlovškom. Z njim se je pogovarjal Igor Gošte.

27. november: Starejši za starejše

Program "Starejši za starejše" je osredotočen na medgeneracijsko sodelovanje in podporo starejšim občanom Hrastnika. Vsako leto za vse udeležence v knjižnici pripravijo zaključno srečanje. To je spodbudilo pogovore o pomenu pomoči, solidarnosti in družabnosti v jeseni življenja. Kulturni program je povezovala vodja programa v Hrastniku, Herta Erman.

28. november: Tradicionalna adventna delavnica

Na adventni delavnici smo tokrat ustvarjali unikatne voščilnice, božične nogavice in adventne venčke. Delavnico so vodile mentorice sekcije ročnih del Sončnice Društva invalidov Hrastnik, ki so pomagale in spodbujale ustvarjalno izražanje.

5. december: Literarni večer s pisateljem Romanom Kukovičem

Literarni večer je obeležila predstavitev knjige *Pa prišla bo, pomlad*, avtorja Romana Kukoviča. Obiskovalci so se skozi pripovedovanje avtorja podali na zgodovinsko popotovanje po življenju Ane Dimnik, znane kot Slovenske mati. Dogodek je povezal zgodbe iz njene življenjske poti s širšim družbenim kontekstom, vključujoč vplivne osebnosti, kot so Ivan Cankar, Oton Župančič in Valentin Levstik. Skozi predstavitev knjige je avtor občinstvu približal zgodovinske razmere in pomen kulturne identitete, ki ga je Ana Dimnik neutrudno ohranjala. Dogodek je bil navdihujoč prikaz moči duha in zgodovinskega spomina.

4 POVZETEK V ŠTEVILKAH

Povzetek v številkah				Plan :		
	2023	Plan 2024	Realizacija 2024	realizacija Index	2023:2024 Index	
Finančna sredstva za nakup gradiva	31,038.00 €	28,500.00 €	30,810.46 €	1.08	0.99	
Nakup (inventarne enote)	1,221	1,065	1,162	1.09	0.95	
Aktivni člani knjižnice	1,449	1,342	1,415	1.05	0.98	
Število obiskov	84,265	81,207	84,953	1.05	1.01	
Izposoja	57,783	54,995	57,653	1.05	1.00	
Število prireditev	237	200	241	1.21	1.02	
Novo vpisani člani	209	172	214	1.24	1.02	

Poslovno poročilo pripravila:

Februar 2025

 Knjižnica
Antona Sovreta
H r a s t n i

mag. Mateja Smodiš
direktorica

1 RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2024

(POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM)

Računovodsko poročilo je pripravljeno v skladu s Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava.

Knjižnica Antona Sovreta je javni zavod, določeni uporabnik, ki pridobiva svoje prihodke kot posredni uporabnik iz proračunskih sredstev občine Hrastnik, iz proračunskih sredstev Ministrstva za kulturo, del prihodkov pa pridobiva z opravljanjem ostalih dejavnosti, ki izhajajo iz dejavnosti javne službe. Zavod ni zavezanec za davek na dodano vrednost.

Pri vodenju poslovnih knjig, vrednotenju računovodskih postavk in kontroliranju se uporabljajo Zakon o računovodstvu, Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava, Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti, navodilo o načinih in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev, Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava, Slovenski računovodski standardi 2024 in Pravila skrbnega računovodenja 1 (2016).

Računovodsko poročilo obsega pojasnila in razkritja v zvezi z računovodskimi izkazi.

1.1 POJASNILA K BILANCI STANJA

Bilanca stanja vsebuje podatke o stanju sredstev in obveznosti do njihovih virov. Prilogi k bilanci stanja sta pregled stanja in gibanja neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev ter pregled stanja in gibanja dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil.

1.2 SREDSTVA

V € (brez centov)

Konto	Besedilo	Leto 2024	Leto 2023	Indeks 2024/2023
A.	DOLG. SRED. IN SRED. V UPRAVLJ.	434.228	454.424	1,04
00	Neopredmetena dolg. sred.	839	839	1,00
01	Pop.vrednosti neop.sred.	570	486	1,17
02	Nepremičnine	764.253	764.253	1,00
03	Pop.vred. nepremičnin	336.271	313.343	1,07
04	Oprema in druga opredm.sred	839.103	871.557	0,96
05	Popravek vred. opreme	833.126	868.396	0,96
B	KRATKOROČNA SREDSTVA	37.294	30.017	1,24
10	Denarna sredstva v blagajni	430	285	1,51
11	Dobroimetje pri banki (podr.)	11.052	10.890	1,01
12	Kratkoročne terj. do kupcev	0	0	0
13	Dani predujmi	0	0	0
14	Kratk.terj. do upor. EKN	25.620	18.577	1,38
17	Druge kratkoročne terjatve	0	80	
19	Aktivne časovne razmejitev	192	185	1,04
	AKTIVA SKUPAJ	471.522	484.441	0,97

a) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU

Dolgoročna sredstva zavoda sestavljajo:

LICENCE ZA RAČUNALNIŠKE PROGRAME

	Stanje 01.01.2024	Povečanje	Zmanjšanje	Stanje 31.12.2024
Nabavna vrednost	838,82			838,82
Popravek vrednosti	485,76	84,48		570,24
Sedanja vrednost	353,06			268,58

Tabela št. 10: NEPREMIČNINE – ZGRADBE

	Stanje 01.01.2024	Povečanje	Zmanjšanje	Stanje 31.12.2024
Nabavna vrednost	764.253,45			764.253,45
Popravek vrednosti	313.343,32	22.927,56		336.270,88
sedanja vrednost	450.910,13			427.982,57

OPREMA

	Stanje 01.01.2024	Povečanje	Zmanjšanje	Stanje 31.12.2024
Nabavna vrednost	168.800,02	4.152,53	-494,36	172.458,19
Popravek vrednosti	165.639,44			166.481,64
sedanja vrednost	3.160,58			5.976,55

Povečanje popravkov vrednosti predstavlja obračunana amortizacija za tekoče leto. Popravki vrednosti so bili oblikovani v skladu s Pravilnikom o spremembi pravilnika o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev in so bili knjiženi v breme sredstev v upravljanju.

V letu 2024 so bila nabavljena osnovna sredstva v skupni vrednosti 4.152,53 € in sicer iz nerazporejenega presežka preteklih let in investicijskega transferja. Na predlog popisne komisije se je ob koncu leta izločilo iz uporabe in evidenc dotrajano in neuporabno opremo v višini 494,36 €.

DROBNI INVENTAR V OSNOVNIH SREDSTVIH

	Stanje 01.01.2024	Povečanje	Zmanjšanje	Stanje 31.12.2024
Nabavna vrednost	32.952,90		-771,00	32.181,90
Popravek vrednosti	32.952,9			32.181,90

Iz sredstev tekočega poslovanja v letu 2024 nismo nabavljali drobnega inventarja. Na predlog popisne komisije se je ob koncu leta izločilo iz uporabe in evidenc dotrajan inventar v skupni vrednosti 771,00 €.

DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA-KNJIŽNO GRADIVO

	Stanje 01.01.2024	Povečanje	Zmanjšanje	Stanje 31.12.2024
Nabavna vrednost	637.643,72	30.823,68	22.755,08	634.462,88

Popravek vrednosti	637.643,72	30.823,68	22.755,08	634.462,88
---------------------------	------------	-----------	-----------	------------

V letu 2024 je bilo v zavodu iz javnofinančnih sredstev nabavljenega knjižničnega gradiva v vrednosti 30.823,68 €. Za to vrednost je bila povečana nabavna vrednost in hkrati tudi popravek vrednosti knjižnega gradiva. Na predlog popisne komisije pa smo ob koncu leta iz evidence izločili za 22.755,08 € knjižnega in neknjižnega gradiva. V letu 2024 pa smo uskladili evidence knjižničnega in neknjižničnega gradiva v glavni knjigi in Cobissu, stanje na 31.12.2024 znaša 634.462,88.

Po pogodbi št. 3340-24-126010, sklenjeno med zavodom in Ministrstvom za izobraževanje, znanost, kulturo in šport o financiranju in izvedbi projekta nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah, je v letu 2024 znašala vrednost sofinanciranja 13.179,00 €. Iz sredstev občinskega proračuna je bilo v letu 2024 za nakup knjižničnega gradiva namenjenih sredstev v višini 16.000,00 €, iz tekočega poslovanja zavoda pa je bilo za te namene porabljenih še 144,68 € sredstev. V letu 2024 pa smo iz nerazporejenega dobička preteklih let kupili knjige v višini 1.500,00 € (Sklep št. 014-0009/2024, z dne 12.04.2025).

Skladno z viri financiranja so bili knjiženi tudi popravki vrednosti, v dobro in v breme sredstev v upravljanju.

b) KRATKOROČNA SREDSTVA

Kratkoročna sredstva zavoda v skupni vrednosti 37.293,76 € predstavljajo:

- denarna sredstva v blagajni 210,05 €,
- sredstva zavoda na podračunu pri UJP Ljubljana v višini 11.051,87 €,
- denar na poti (izkupiček zadnjih dni decembra) 219,90 €,
- kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta predstavljajo terjatve do ustanovitelja v višini 25.619,56 € (decembrske plače, prispevki delodajalca, dodatno pokojninsko zavarovanje, terjatve do posrednih uporabnikov proračuna),
- aktivne časovne razmejitve v višini 192,38 € (predstavljajo kratkoročno odložene odhodke iz naslova naročin za revije, od 01.01. do 31.12.2024).

Besedilo	Leto 2024	Leto 2023	Indeks 2024/2023
DOLGOROČNA SREDSTVA	434.228	454.425	0,95
KRATKOROČNA SREDSTVA	37.294	30.015	0,89
AKTIVA SKUPAJ	471.522	484.440	0,97

V letu 2024 so se sredstva aktive, v primerjavi z letom prej, še dodatno znižala. Dolgoročna sredstva so nižja glede na popravke vrednosti sredstev v upravljanju. Kratkoročna sredstva so prav tako nižja zaradi poplačila dobaviteljem do konca izteka koledarskega leta, manjše so tudi časovne razmejitve (vse več naročin se nanaša na koledarsko leto).

Obračunana amortizacija je znižala vrednost dolgoročnih sredstev.

OBVEZNOST DO VIROV SREDSTEV

Obveznosti do virov sredstev so v bilanci stanja razčlenjene na:

- kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve in
- lastne vire in dolgoročne obveznosti.

V € (brez centov)

Konto	Besedilo	Leto 2024	Leto 2023	Indeks 2024/2023
D.	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	32.313	29.245	1,10
21	Kratkoročne obveznosti do zaposlenih	21.412	15.744	1,36
22	Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	8.213	10.593	0,78
23	Kratkoročne obveznosti iz poslovanja	2.609	2.870	0,91
24	Kratk. obveznosti do uporabnikov EKN	79	38	2,08
				0
E	LASTNI VIRI IN DOLG. OBVEZNOSTI	439.208	455.195	0,97
970	Druge dolgoročne obveznosti			
980	Obv. za opredmetena in neopredm.OS	431.809	452.023	0,96
985	Presežek prihodkov nad odhodki	7.399	3.172	2,33
	PASIVA SKUPAJ	471.521	484.440	0,97

c) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI

Kratkoročne obveznosti zavoda na dan 31.12.2024 predstavljajo kratkoročne obveznosti do zaposlenih za decembrske plače, prispevke delavcev iz plač, dohodnino, prevoz na delo, prehrano med delom in dodatno pokojninsko zavarovanje.

Obveznosti do dobaviteljev predstavljajo obveznosti zavoda za knjižnično gradivo, ogrevanje, poštno storitve, komunalne storitve in druge storitve, ki so bile opravljene v mesecu decembru in zapadejo v plačilo v mesecu januarju 2024.

Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja so obveznost za prispevke delodajalca za decembrske plače in obveznost za odtegljaje delavcev pri plači, ki pa so se v primerjavi z letom poprej ostale na enaki ravni.

Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta predstavljajo obveznost za decembrsko provizijo in obveznosti do ostalih proračunskih uporabnikov, ki zapadejo v plačilo v januarju 2025 in so se z letom poprej precej znižale.

Kratkoročne obveznosti so se v primerjavi z letom 2024 minimalno znižale, predvsem na strani dobaviteljev, katere obveznosti smo poplačali ob koncu leta 2024.

d) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI

Dolgoročne obveznosti zavoda za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva, ki jih ima v upravljanju, znašajo na dan 31.12.2024 455.195 € in so bila ob koncu leta usklajena z ustanoviteljem. Ugotovljeni presežek prihodkov nad odhodki ob koncu poslovnega leta je 7.323,78 €, z upoštevanjem obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb v višini 95,92 € ostane 7.227,86 € (presežek prihodkov iz preteklega leta znaša 3.171,62 € od česar je bilo porabljenega 3.000,00 € za nakup knjig, osnovnih sredstev, tako je nerazporejeni presežek prihodkov v skupni vrednosti 7.399,48 €.

<i>Besedilo</i>	<i>Leto 2024</i>	<i>Leto 2023</i>	<i>Indeks 2024/2023</i>
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	32.313	29.245	1,10
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	439.208	455.195	0,96
AKTIVA SKUPAJ	471.521	455.195	1,04

Kratkoročne obveznosti so se v letu 2024 za 10% zvišale v primerjavi z letom poprej, največji delež so obveznosti do dobaviteljev. Znižale pa so se dolgoročne obveznosti iz naslova sredstev v upravljanju.

Priloga obrazca bilance stanja **Stanje in gibanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev** zajema podatke, ki so pojasnjeni v bilanci stanja v poglavju dolgoročnih sredstev in sredstev v upravljanju.

Priloga Stanje in gibanje dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil ne vsebujejo podatkov, saj zavod nima dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil.

1.3 POJASNILA K POSTAVKAM IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

Pri ugotavljanju prihodkov in odhodkov je upoštevano načelo poslovnega dogodka. Prihodki so razčlenjeni v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi in enotnim kontnim načrtom za proračunske uporabnike. Med prihodki in odhodki so izkazani zneski, ki so nastali kot poslovni dogodki v času od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2024.

V € (brez stotinov)

<i>Besedilo</i>	<i>Leto 2024</i>	<i>Leto 2023</i>	<i>Indeks 2024/2023</i>
PRIHODKI POSLOVANJA			
Prihodki od prodaje storitev	258.495	264.619	0,98
Finančni prihodki	420	605	0,69
Drugi prihodki	1.003	643	1,56
Prevrednotovalni posl. prihodki			
CELOTNI PRIHODKI	259.918	265.867	0,98

<i>Besedilo</i>	<i>Leto 2024</i>	<i>Leto 2023</i>	<i>Indeks 2024/2023,</i>
STROŠKI MATERIALA IN STORITEV	39.427	41.668	0,95
Nabavna vrednost prodanega mat. in blaga			
Stroški materiala	15.783	21.458	0,74
Stroški storitev	23.644	20.210	1,17
STROŠKI DELA	211.786	219.035	0,97
Plače in nadomestila plač	157.653	163.379	0,96
Prispevki delodajalcev	25.122	29.289	0,86
Drugi stroški dela	29.011	26.367	1,10
AMORTIZACIJA	145	1.458	0,10
DRUGI STROŠKI	1.188	973	1,22
FINANČNI ODHODKI	49	9	5,44
DRUGI ODHODKI	0	0	0
OSTALI PREVRED. POSL. ODHODKI	0	0	0
CELOTNI ODHODKI	252.595	263.143	0,96
PRESEŽEK PRIHODKOV	7.324	2.724	2,69

PRESEŽEK ODHODKOV	0	0	0
Davek od dohodka pravnih oseb	96	44	2,18
Presežek obrač. obdobja z upošt. davka od dohodka	7.228	2.680	2,70
Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur (celo leto)	5,95	5,92	1,01
Število mesecev poslovanja	12	12	

PRIHODKI

V letu 2024 je imel zavod 259.917,63 € ustvarjenih prihodkov.

Zaračunani prihodki iz opravljanja javne službe zavoda so znašali 11.496,16 €:

- prihodki od prodaje storitev 10.443,75 €,
- drugi finančni prihodki (prihodki od plačanih zamudnin uporabnikov) 49,44 €,
- nenamenske donacije pa 700,00 €
- ostali prihodki 302,97 €.

Proračunska sredstva v prihodkih tekočega leta so znašala 248.421,47€:

➤ sredstva občinskega proračuna za plače	166.148,16 €
➤ sredstva občinskega proračuna za prispevke delodajalca	24.713,31 €
➤ sredstva občinskega proračuna za materialne stroške	31.350,00 €
➤ sredstva občinskega proračuna za redno delovno uspešnost	2.994,37 €
➤ sredstva občinskega proračuna za regres zaposlenih	7.523,40 €
➤ sredstva občinskega proračuna za dodatno pokojninsko zavarovanje	3.173,98 €
➤ sredstva občinskega proračuna za odpravnine	7.085,34 €
➤ sredstva občinskega proračuna za jubilejne nagrade	696,27 €
➤ sredstva občinskega proračuna po pogodbah	4.000,00 €
➤ sredstva občinskega proračuna za investicijsko vzdrževanje	366,49 €
➤ sredstva občinskega proračuna za obresti na EZR	370,15 €

V celotnih prihodkih je delež namenskih proračunskih sredstev znašal 96 %, 4 % pa znašajo sredstva ustvarjena z opravljanjem dejavnosti iz naslova javne službe. V primerjavi s preteklim letom je imel zavod za skoraj enake prihodke, kot v letu 2024.

ODHODKI

V preteklem letu je imel zavod 252.593,85 € odhodkov iz poslovanja.

V € brez centov

Besedilo	Realizirano		Indeks 2024/2023	Struktura	
	2024	2023		2024	2023
STR. MATERIALA	15.783	21.458	0,74	0,05	0,08
STR. STORITEV	23.644	20.210	1,17	0,08	0,08

STR. DELA	211.785	219.036	0,97	0,75	0,83
AMORTIZACIJA	145	1.458	0,10		0,46
OSTALI DRUGI STR.	1.188	972	1,22		
ODH. ZA OBRESTI	49	8	6,13		
SKUPAJ	252.594	263.142	0,96		
KNJIŽ. GRADIVO	30.824	31.037	0,99	0,11	0,11
SKUPAJ	283.418	294.179	0,96		

Stroški materiala so se v letu 2024 znižali vendar so v planiranih okvirih (med stroške materiala so zajeti tudi stroški ogrevanja, električne energije in komunalne storitve, torej leto v katerem se energenti niso zvišali). V strukturi vseh stroškov zavoda predstavljajo 5%, njihovo povečanje pa je posledica višje porabe energentov v zimskih mesecih.

Stroški storitev so v poslovnem letu 2024 za 17% višji kot v preteklem letu in prav tako višji od planiranih, v strukturi stroškov pa znašajo 8 % glede na celoto.

Stroški dela so bili v letu 2024, v primerjavi z letom prej nižji in sicer za 3%.

Povprečna bruto plača v letu 2024 je v zavodu znašala 2.165,43 € (lani 2.003,58 €) kar je za 8% višja kot leto poprej. V letošnjem letu je 6 (povprečno 5,95 delavk) zaposlenih opravilo 12.430 ur, od tega je bilo izplačanih 328 ur boleznin v breme delodajalca. Boleznine skupaj predstavljajo 2% obračunanih delovnih ur. V letu 2024 pa je bilo tudi 72 ur bolniške v breme ZZS.

Strošek amortizacije v višini 144,68 € predstavlja odpis knjižnega in neknjižnega gradiva.

Ostale druge stroške predstavljajo stroški članarin.

Razliko med prihodki in stroški poslovanja za leto 2024 predstavlja presežek prihodkov nad odhodki v višini 7.227,86 € z upoštevanjo obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb v višini 95,92 €.

Neporabljen presežek prihodkov nad odhodki iz leta 2023 je znašal 3.171,62 €, od katerega smo s sklepom ustanovitelja porabili 3.000,00 € za nakup knjig in osnovnih sredstev. Novo stanje neporabljenih prihodkov je v skupni vrednosti 7.399,48 €.

Lastni prihodki iz izvajanja javne službe pa so bili v okviru planiranih.

Materialni stroški so bili v okviru planiranih. Nakup knjižničnega gradiva se je v letu 2024 financiral iz sredstev javnih financ, lastnih prihodkov, za te namene je zavod zagotovil sredstva v višini 144,68 €, porabil pa je tudi 1.500,00 € nerazporejenega dobička iz preteklih let (s soglasjem ustanovitelja).

1.4 POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Iz prikaza prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka lahko primerjamo prihodke in odhodke po namenu. Pri evidenčnem izkazovanju podatkov se upoštevajo pravila oziroma določila odredbe o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov, ki opredeljujejo, da se prihodek oziroma odhodek prizna, ko sta izpolnjena dva pogoje:

1. poslovni dogodek, katerega posledica je izkazovanje prihodkov oziroma odhodkov, je nastal in
2. denar ali njegov ustreznik je prejet oziroma izplačan.

Prihodki so razčlenjeni v skladu z Zakonom o računovodstvu ter z Enotnim kontnim načrtom za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava. Med prihodki in odhodki so izkazani zneski, ki so nastali v obdobju od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2024.

Besedilo	Leto 2024	Leto 2023	Indeks 2024/2023
SKUPAJ PRIHODKI	283.886	287.705	0,98
PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC	272.825	276.523	0,99
Prej. sred iz drž. proračuna za tekočo porabo	14.128	26.187	0,54
Prej. sred. iz drž. proračuna za investicije			
Prejeta sred. občinskega prorač. za tekočo por-	258.697	250.336	1,03
Prej. sred. občin. prorač. za investicije	3.000	4.000	0,75
DRUGI PRIH. ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	11.061	11.182	0,99
Prihodki od prodaje stor. In izvajanje javne službe	10.694	10.930	0,98
Prejete obresti	367	252	1,46
Drugi tekoči prihodki	0	0	
Prejete donacije	0	0	
SKUPAJ ODHODKI	284.462	288.460	0,99
ODHODKI ZA IZVAJANJE DE. JAVNE SLUŽBE	284.462	288.460	0,99
Plače in drugi izdatki zaposlenim	178.050	179.137	0,99
Prispevki delodajalca za plače	28.504	28.558	1,00
Izdatki za blago in storitve	73.755	77.771	0,95
Investicijski odhodki	4.153	2.994	1,39
PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI			
PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	576	755	0,76

V letu 2024 je imel zavod po načelu denarnega toka 283.886 € prihodkov.

Prihodki so v primerjavi z letom 2023 nižji za 2 %.

V preteklem letu je imel zavod 284.462 € odhodkov po načelu denarnega toka.

Odhodki so bili v primerjavi s preteklim letom nižji za 1%. Odhodki za plače in druge izdatke zaposlenim so se znižale za 1% predvsem zaradi upokojitve in za kratek čas nezapolnjenega delovnega mesta. Izdatki za blago in storitve so se zvišali za 3%, investicijski odhodki pa so se letos zvišali za 3%.

Ob koncu poslovnega leta 2024 izkazuje zavod, po načelu denarnega toka, presežek odhodkov nad prihodki v višini 576 €. Presežek odhodkov je predvsem iz naslova plačanih obveznosti obračunskega leta 2023, ki so bile plačane v koledarskem letu 2024; zapadlost obveznosti za nabavo knjig je bila v letu 2024.

1.5 POJASNILA IZKAZA RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB DOLOČENIH UPORABNIKOV

Knjižnica Antona Sovreta v poslovnem letu ni imela nobenih prejetih posojil in jih tudi ni dajala.

1.6 POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV

Zavod se v letu 2024 ni zadolževal, niti ni odplačeval dolgov, zato je v obrazcu naveden le podatek o stanju sredstev na računih iz obrazca izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka, v višini 575,94 € - presežek odhodkov nad prihodki.

1.7 POJASNILO PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti je sestavljen v skladu z računovodskimi standardi in zajema celotno poslovanje zavoda po vrstah prihodkov.

V Knjižnici Antona Sovreta so bili v letu 2024 vsi prihodki in odhodki ustvarjeni z opravljanjem in izvajanjem nalog javne službe. Podatki v tem obrazcu so vrednostno enaki podatkom v izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov.

1.8 PREGLED RAZPOREDITVE UGOTOVLJENEGA POSLOVNEGA IZIDA - PRESEŽKA PRIHODKOV NAD ODHODKI

Sredstva poslovnega izida, presežek prihodkov nad odhodki za poslovno leto 2024 so oblikovana v višini v 7.323,78 €, z upoštevanjo obveznostjo za davek od dohodka pravnih oseb v višini 95,92 € znaša 7.227,86 €. Iz preteklega leta je ostalo 3.171,62 € nerazporejenega in neporabljenega dela presežka prihodkov nad odhodki, od katerega smo s soglasjem ustanoviteljice porabili 3.000,00 € za nakup knjig in osnovnih sredstev (sklep ustanoviteljice). Tako da znaša ob koncu letošnjega leta presežek 7.399,48 €.

Po določitvi Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik, mora biti presežek prihodkov nad odhodki uporabljen za opravljanje in razvoj dejavnosti zavoda.

1.9 PREGLED OCENA NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC

Notranjo kontrolo smo izvajali na podlagi Pravilnika o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ (Ur. list RS 72/02, 5., 6., in 7. člen).

Prav tako smo upoštevali naloge in opravila Računovodskega pravilnika zavoda, sprejet 01.01.2016.

Za popis sredstev smo upoštevali Navodila o popisu sredstev in obveznosti do virov sredstev, sprejeta 01.01.2016. Prav tako je potekalo blagajniško poslovanje po Pravilniku o blagajniškem poslovanju, sprejetem 01.01.2016.

Notranje kontrole na področju javnih naročil oz. naročil male vrednosti, smo upoštevali Pravilnik o izvajanju postopkov oddaje javnih naročil male vrednosti v skladu z ZJN-3.

1.10 PREGLED OBRAČUNA DAVKA OD DOHODKA PRAVNIH OSEB

Knjižnica Antona Sovreta je javni zavod ustanovljen za opravljanje nepridobitne dejavnosti. Po določilih Zakona o davku od dohodka pravnih oseb pa moramo sestaviti davčni obračun. Pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti pa določa, kaj se davčno šteje za pridobitno in kaj za nepridobitno dejavnost. Po določilih tega pravilnika predstavljajo sredstva pridobljena iz opravljanja javne službe, ki ne izvirajo iz javnofinančnih (proračunskih) virov, dohodke iz pridobitne dejavnosti.

V letu 2024 je imel zavod ugotovljenih prihodkov po računovodskih predpisih 259.917,63 €, od tega je bilo prihodkov od nepridobitne dejavnosti 249.121,47 €. Izračunan količnik med pridobitnimi in nepridobitnimi prihodki tako znaša 0,9584631485. Razlika 10.796,16 € predstavlja davčno priznane prihodke za leto 2024.

Po računovodskih predpisih je bilo v zavodu v istem obdobju ugotovljenih 252.593,85 € odhodkov. Na osnovi ugotovljenega količnika med pridobitnimi in nepridobitnimi prihodki, so bili izračunani davčno priznani odhodki, ki znašajo 242.233,70 €, razlika 10.360,15 € predstavlja davčno priznane odhodke.

Razlika med davčno priznanimi prihodki in davčno priznanimi odhodki za leto 2024 predstavlja davčno obveznost v višini 95,92 €.

Zavod ima tako v letu 2024 obveznost za plačilo davka od dohodkov pravnih oseb v višini 95,92 € od osnove 436,01 € za določitev akontacije. Za leto 2024 so bile premalo plačane akontacije v višini 44,40 €. Višina akontacije za leto 2025 je 95,92 € v trimesečnih obrokih, posamezen obrok znaša 23,98 €.

Hrastnik, 15. februarja 2025

Pripravila:
Ksenija Jerman